

[Annelise Gotfredsen]

Udvalget til valgs prøvelse har i et møde i dag behandlet disse sager, og jeg kan herefter på udvalgets vegne afgive følgende:

Indstilling

1. Grosserer H. C. Hansen godkendes som ordinært medlem af folketinget fra og med den 2. juli 1983.
2. Grosserer Frank Mathiassen godkendes som midlertidigt medlem af folketinget fra og med den 9. september 1983.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Udvalgets ovennævnte indstilling vedtoges med 161 stemmer mod 1.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Anden behandling af lovforslag nr. L 217:

Forslag til lov om kommunal udligning og generelle tilskud til kommuner og amtskommuner.

(Fremsat 1/6 83. Første behandling 1/6 83. Betænkning 1/6 83. Første del af anden behandling 3/6 83. Tilføjelse til betænkningen 6/9 83).

Der var stillet 13 ændringsforslag i betænkningen.

Der var stillet 13 ændringsforslag i tilføjjelsen til betænkningen.

Der var ikke stillet ændringsforslag uden for betænkningen eller tilføjjelsen til betænkningen.

Sammen med denne sag foretoges de under punkterne 4 og 5 opførte sager, nemlig:

4) Fortsættelse af anden behandling af lovforslag nr. L 152:

Forslag til lov om ændring af lov om stats-hospitalernes overførelse til amtskommunerne, lov om hovedstadsområdets kollektive personbefordring og merværdiafgiftsloven. (Ændret tilskudsregulering).

(Fremsat 10/2 83. Første behandling 10/3 83. Betænkning 27/5 83. Første del af anden behandling 31/5 83. Tilføjelse til betænkningen 1/6 83).

Der var ikke stillet ændringsforslag i betænkningen.

Der var ikke stillet ændringsforslag i tilføjjelsen til betænkningen.

Der var ikke stillet ændringsforslag uden for betænkningen eller tilføjjelsen til betænkningen.

5) Fortsættelse af anden behandling af lovforslag nr. L 188:

Forslag til lov om ændring af kildeskatteloven. (Statens afregning til kommuner og amtskommuner af indkomstskat og kirkelige afgifter for kalenderåret 1983).

(Fremsat 20/4 83. Første behandling 26/4 83. Betænkning 27/5 83. Første del af anden behandling 31/5 83. Tilføjelse til betænkningen 1/6 83. 2. tilføjelse til betænkningen 6/9 83).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Der var ikke stillet ændringsforslag i tilføjjelsen til betænkningen.

Der var stillet 2 ændringsforslag i 2. tilføjjelse til betænkningen.

Der var ikke stillet ændringsforslag uden for 2. tilføjjelse til betænkningen.

Formanden:

Ifølge tilføjjelsen til betænkningen over lovforslag nr. L 217 har forslagsstillerne, såcialdemokratiet, meddelt, at de tager ændringsforslag nr. 6 og 9 i betænkningen tilbage. Ønsker nogen at optage disse ændringsforslag? (Ophold). Da det ikke er tilfældet, er de bortfaldet.

Forhandling

Henning Rasmussen (S):

Allerede under førstebehandlingen af det oprindelige lovforslag om ændret byrdefordeling og beskæring af bloktilskuddene sagde jeg på socialdemokratiets vegne, at der var gode muligheder for enighed om den ændrede byrdefordeling, hvis forslaget blev ændret noget. Derimod ville vi stemme imod beskæringen af bloktilskuddene, fordi den med sikkerhed ville give en stærk forøgelse af arbejdsløsheden uden nogen som helst positive virkninger på samfundsøkonomien, hverken

[Henning Rasmussen]

på den samlede offentlige økonomi eller på betalingsbalancen over for udlandet.

Kommuner og amtskommuner har allerede i 1983 måttet spare og skrage så meget, at der er forsvundet nogle tusinde arbejdspladser. I 1984 og 1985 vil bloktilskudsbeskæringen fjerne yderligere 7.000-8.000 arbejdspladser hvert af årene. Det tvinges kommunerne til – og jeg gentager: uden nogen positiv virkning overhovedet på den offentlige økonomi og på vor udenrigshandel. Derfor er det meningsløst at fjerne i alt knap 25.000 arbejdspladser i løbet af 3 år. Hvor skal de arme mennesker gå hen? Vi får jo 310.000 arbejdsløse til næste år, siger regeringen.

Vi bad om at få lovforslaget delt i to. Det fik vi nej til uden nogen begrundelse. Der har ikke under det langvarige udvalgsarbejde været nogen som helst forhandling mellem de seks forligspartier og os om den ændrede byrdefordeling trods forsøg på det fra vores side. Det bekræfter kun, at regeringen bevidst og hårdt sigter på alene at lave forlig med fremskridtspartiet og de radikale bortset fra de 2-3 tilfælde i de seneste år, hvor regeringen måtte have os med.

Vi har stillet to sæt ændringsforslag til den ændrede byrdefordeling. Det ene giver de økonomisk svageste kommuner større sikkerhed end ministerens forslag for, at de bevarer realværdien i den særlige støtte, de har brug for. Det andet betyder en begyndelse på at tage hensyn til de lønforskelle, der skyldes forskellene i stedtillægssatserne. Det er forskelle i udgifter, som den enkelte kommune ingen indflydelse har på, og som er lige så reelle som de andre udgiftsforskelle, der indgår i vort udligningssystem. Det er derfor inkonsekvent, og det føles med rette uretfærdigt i de ramte kommuner, når flertallet i udvalget og ministeren ikke vil ændre loven på dette punkt.

Regeringen har nu fået et forlig med sine støttepartier. Det betyder, at også fremskridtspartiet nu er kommet med i støtten til regeringen på lige fod med det radikale venstre.

Hr. Dohrmann sagde i går i et radiointerview, at han var glad for, at partiet nu havde fået indflydelse på regeringen, og føjede til, at hvis ikke man havde fået det, ville man ikke stemme for forslaget om at beskære bloktilskuddene.

Hvad har fremskridtspartiet da fået af regeringen for sin støtte? Ja, forhøjelsen af personfradragene for pensionisterne var sikret på forhånd. Socialdemokratiet har den principielle opfattelse, at pensionister, der kun har folkepensionen at leve af, ikke skal betale skat. Det har vi i tidligere år stillet forslag om og stemt for. Det vil vi selvfølgelig også gøre for 1984. Det ved regeringen.

Forhøjelsen af personfradraget i kommuneskattebogen for ikke-pensionister fra de 19.500 kr., som regeringen oprindeligt foreslog, til de 19.900 kr. er ren taktik. Regeringen, indenrigsministeren, anbefalede i sin skrivelse af 9. juni kommunerne at gå ud fra et personfradrag for ikke-pensionister på 20.700 kr. Kommunernes Landsforening skrev den 20. juni i et brev til kommunaludvalget, at man i KL var gået ud fra, at personfradraget for ikke-pensionister ville blive fastsat til 19.900 kr., og henstillede, at regeringen fastholdt de 19.900 kr.

Så sætter regeringen og det radikale venstre af taktiske grunde personfradraget til 19.500 kr. i et oplæg til forhandling med fremskridtspartiet og forhøjer så efter megen teatertorden fra begge sider personfradraget til det, man hele tiden havde regnet med.

Det tredje forligspunkt, den skærpede henstilling til kommunerne om at undgå skatteforhøjelse, er både komisk og dybt alvorlig.

Det er de to sætninger: »Regeringen vil tage initiativ til kompenserende foranstaltninger over for amterne og kommunerne, såfremt henstillingen mod forventning ikke måtte være efterlevet«, jeg tænker på.

Det er komisk, fordi der ikke er en eneste af modtagerne, der kan finde ud af, hvad der trues med. Er det en hel generel straffeforanstaltning, der vil ramme alle, både dem, der retter sig efter henstillingen, og dem, der efter regeringens opfattelse ikke gør det, eller er det en særlig straffefølgning af dem, der nødvendigvis må forhøje skatteprocenterne, f. eks. fordi ministerens forslag om den ændrede byrdefordeling belaster dem meget hårdt oven i den store beskæring af bloktilskuddene?

Men det er især komisk, fordi det er indlysende for enhver, også for fremskridtspartiet og for det radikale venstre, at det er formuleret så bevidst uklart og fuldstændig uforståeligt, for at de to partier kan give landets undrende befolkning hver sin forklaring – en

[Henning Rasmussen]

Dohrmannsk strammerforklaring og en radikal slapperforklaring. Helt komisk er det, fordi ingen i folketinget – heller ikke fremskridtspartiet – et øjeblik tror på, at der vil være flertal i folketinget for straffeforanstaltninger af den art, fremskridtspartiet truer med.

Men her holder så komikken op, og alvoren begynder, for hvad er det for en måde at behandle de ansvarlige folkevalgte i kommuner og amtskommuner på? De har i forvejen meget store og meget alvorlige problemer at slås med. De har hidtil været villige til at indrette sig efter de ønsker, man har fra regeringen og et folketingsflertal om tilbageholdenhed, men de er begyndt at tvivle, meget endda, på, om det er fornuftigt, det, regeringen forlanger, at de skal sende tusinder af nye ud i arbejdsløshed.

Til dem og til hele befolkningen siger regeringen så nu: her er en upræcis og helt overflødig trussel om straf, når vi kender jeres budgetter. I gør ikke noget som helst ulovligt, I gør tværtimod et nyttigt stykke budgetarbejde, men når I er færdige, så vil vi vurdere, om I skal straffes og hvordan.

Hvordan må det føles at få et sådant brev, specielt når modtagerne ved, at man akkurat lige så godt kunne skrive det, som vi alle sammen ved?

Et flertal i folketinget vil ikke gå på strafetogt imod kommunerne, sådan som fremskridtspartiet vil det, men det viser blot, hvilken fantastisk afhængighed regeringen er i færd med at bringe sig i af fremskridtspartiet, og derfor er det et afgørende spørgsmål for os i dag at få at vide: hvad skrev statsministeren til hr. Dohrmann om forståelsen af aftalen, hvad mener fremskridtspartiet om aftalen, og hvad mener det radikale venstre om aftalen?

Svend Auken (S):

Til lykke, må man vist sige til statsministeren. Kunststykket at forene fire regeringspartier, 9 radikale, 4 løsgængere og 12 fremskridtsfolk er lykkedes. Vejen har været lang. Undertiden har forløbet ledt tanken hen på sommerens – som statsministeren sikkert kender – succesrige »Festival of Fools«, narrenes festuge. Der har været store udspil og små radikale forlig. Alle har brugt armbevægelser, og landet har flere gange været tæt på

valg, sidst da regeringen – måske med vilje – var ved at snuble over sin egen tillidsdagsorden og nu i denne uge med de mange og lange forhandlinger bag nedrullede gardiner i statsministeriet.

Er der nogen, der kan huske, da regeringen kom til? En regering, der ikke ville forhandle i tillukkede ministerkontorer, men kun her i folketinget. Folk, der har fulgt – som mit partis ordfører, hr. Henning Rasmussen – forløbet tæt omkring denne sag, hævder med styrke, at der kun har været tid til ca. 20 minutters forhandling her i folketinget, men til gengæld har der været en strøm af lukkede møder med særligt indbudte gæster. Fremskridtsparti nr. 1, fremskridtsparti nr. 2, udbyder 1, 2, 3 og 4, alle har de været til dybsindige forhandlinger med ministrene og dér fået at vide, hvordan de kunne redde landet. Så er de gået afsides og har udkæmpet pinagtige indre opgør, og nogle har endda – skal man tro dagspressen – måttet søge inspiration og trøst hos Horserøds automatiske telefonsvarer. (*Munterhed*). Narrenes festuge.

En af dem, der om et øjeblik skal redde landet – eller i hvert fald regeringen – har udtalt, at hans parlamentariske vilje er deponeret i Mogens Glistrups bukselomme. Der må den vist i øvrigt siges at være sikkert forvaret i øjeblikket. (*Munterhed*). Men er det ikke hele det borgerlige flertals vilje, der er deponeret her? Statsministeren og hans regering har valgt ensidigt at knytte sin skæbne til et parti, der udelukkende er i folketinget på grund af hr. Glistrups – undskyld, jeg siger det – vilde teorier. Et parti, der er mødestedet for de mest forvirrede anskuelser, et parti i indre opløsning, hvis medlemmer tilsyneladende har besluttet at bruge alle deres kræfter og desværre en stor del af offentlighedens tid på at bekriige hinanden, er det parti, statsministeren og hans regering har lagt sin skæbne i hænderne på.

Statsministeren har valgt side, fordi han var nødt til det, siger han. Socialdemokratiet ville ikke tage et medansvar, siger han. De betingelser, vi opstillede som vilkår for en positiv forhandling, ville helt vælte alt det, som regeringen har slidt og slæbt for, siger han, og det ville være synd og skam. Derfor måtte socialdemokratiet skydes ud, og i stedet måtte fremskridtspartiet med, så det hele kunne blive ansvarligt, siger han.

[Svend Auken]

Men denne udlægning er usand, og statsministeren ved, at den ikke er sandfærdig. Var det socialdemokratiet, der ville dele gavechecks ud på milliarder af kroner til alle skatteydere? Nej, det var regeringen.

Var det os, der ville forringe statsfinanserne med mange hundrede millioner kroner ved at sænke det såkaldte skrå skatteloft til gavn for de højeste indtægtsgrupper? Nej, det var regeringen.

Var det os, der stillede Landbrugsrådet en flerårig milliardlettelse til landbruget i ud-sigt? Nej, det var regeringen.

Var det os, der nægtede at medvirke til at stoppe alle de dyre og uretfærdige smuthuller i skattelovgivningen, leasingfiduser f.eks.? Nej, enhver ved, det var regeringen.

Men det er rigtigt, at socialdemokratiet har nægtet at medvirke til dybe sociale beskæringer over for i forvejen dårligt stillede familier, når pengene alligevel skulle bruges til gavechecks, rentesubsidier og sænkning af skatteloftet.

Vi finder, at dette er en omvendt Robin Hood-politik. Statsministeren har påtaget sig den triste rolle som sheriffen fra Nottingham: han tager fra de fattige og giver til de rige.

Tre betingelser har socialdemokratiet stillet op for en acceptabel løsning: karensdagen og 9 måneders grænsen for bistandshjælp skal væk, og familier på efterløn og dagpenge skal have en regulering af deres indtægt som alle andre mennesker. Og vi er parat til at skaffe dækning.

Bl.a. har vi fra starten accepteret, at en begrænset regulering af bundfradragets skatelinje i udskrivningsloven som foreslået af regeringen kunne indgå i en samlet løsning, og det blev tidligt meddelt regeringen. Må jeg i den forbindelse understrege, at vi er positive over for forslaget om en særlig forhøjelse af de enlige pensionisters bundfradrag. Det skete også under socialdemokratiske regeringer, og sidste år var vi sammen med et flertal her i tinget med til at tvinge regeringen til at sørge for, at de enlige pensionister, dem, der kun har deres folke- eller invalidepension at leve af, blev fritaget for beskatning.

Når regeringen derfor siger, at den valgte side af økonomiske grunde, passer det ikke. Den forkastede klart et åbent udspil til drøftelser og løsninger, som var fremsat fra social-

demokratiets side, uden så meget som at ville ofre et kvarters realitetsforhandlinger på tingets største parti.

Og nu kommer det beskæmmende: i forståelse med – til vores store skuffelse og overraskelse – de radikale valgte man kun at forhandle med fremskridtspartiet. Hvorfor? Svaret er ligetil. De konservative ideologer, der i dag har fået magten i de toneangivende borgerlige partier, ønsker et afgørende brud med den lange danske tradition for samarbejde og social forståelse. Det er velfærdsstaten, man vil til livs, og det ved man naturligvis på forhånd at man ikke kan få socialdemokratiet med til, det vil vi bekæmpe. En snæver politik udelukker et bredt samarbejde.

Statsministeren har sagt, at nu skal problemerne omkring boligpolitikken, landbruget og finansloven overvindes med det samme ansvarlige – og statsministeren havde nær tilføjet stabile – flertal. Men hvordan?

Fremskridtspartiet med den nyvalgte gruppeformand som ordfører har os bekendt blankt afvist enhver støtte til det almennyttige byggeri, og hvad angår rentestøtten til landbruget, er der jo en bemærkelsesværdig enighed på højrefløjen i dansk politik mellem udbrydere, slappere osv.; det er de alle sammen enige om at være imod.

Hvordan hænger det sammen?

Er statsministeren under indtryk af 200-året, gyldenåret, blevet helt metafysisk i sin optimisme, eller regner regeringen med, at socialdemokratiet sidder rede på udskiftningsbanken, efterhånden som støttepartiernes markspillere bliver vist ud på grund af urent klumpspil på egen banehalvdel? (*Munterhed*). Regeringen ved, at vi er rede til et regulært samarbejde med andre partier, men at vi naturligvis ikke er reserver for fremskridtspartiet.

Og hvad så med finansloven? Hos alle partier uden for regeringen og vistnok inklusive statsministerens inderste jeg er der udbredt modstand mod vigtige enkeltheder i regeringens forslag om indtægtsstramninger på knap 6 mia kr. og 4 mia kr. i yderligere nedskæringer og privatisering. Forhåbentlig vil en række forslag blive nedstemt, ligesom alternative forslag til regeringens må drøftes.

Vi siger ikke nej til forbedring af statens finanser, f.eks. er vi parat til at drøfte regulering af punktafgifterne i stedet for en fjer-

[Svend Auken]

nelse af mælketilskuddet. Vi ser altså hellere prisen på rødvin end på sødmælk stige, hvis det kan betyde, at vi kan få en aftale. Men selvfølgelig må vi kategorisk afvise, at ledige på minimallønnen skal af med 18.400 kr. om året i det første ledighedsår, og at de langtidsledige, der i forvejen er vort samfunds allerdårligst stillede, i efterhånden tusindvis skal skubbes helt ud af arbejdsmarkedet og over på bistandshjælp. Den slags forslag har ingen fremtid med socialdemokratiet, det er sandt nok.

Men hvem skal så til sidst vedtage en finanslov? Statsministeren vil basere sig på fremskridtspartiet. Har man sikkerhed for, at fremskridtspartiet udviser det minimum af ansvarlighed, at man stemmer for finansloven? To år i træk går det vel ikke at lave finanslovsforlig med et parti, der stemmer imod den endelige lov, for at undgå indflydelse fra et stort parti, der altid stemmer for finansloven. Jeg tror, man må kunne give et klart svar i dag. Vil regeringen lave finanslovsforlig med et parti, der stemmer imod finansloven, ja eller nej?

I den sidste tid har regeringschefen flere gange talt om, at regeringen har slidt og slæbt. Det skal ikke bebrejdes ham. Selvros er den eneste sikre påskønnelse, et menneske kan regne med. Udtrykket er brugt i forbindelse med det netop fremlagte oplæg fra socialdemokratiet om den økonomiske politik frem til 1990. Regeringen siger, at alt det, den har slidt og slæbt for at opnå, vil blive sat over styr, hvis denne plan bliver gennemført. Desværre har man ikke mandet sig op til en egentlig argumentation mod de forslag, vi har stillet, og som et flertal i folketinget har taget positivt imod, ikke accepteret, men taget positivt imod som grundlag for en forhandling. Regeringen, finansministeren, alle de kloge hoveder i regeringen har nu haft 3 uger til at imødegå det fremlagte talmateriale, men ikke en lyd har offentligheden hørt fra statens økonomiske model Adam. Må man spørge finansministeren, om Adam stadig er på omskoling i liberalt lyssyn, eller er forklaringen den, at tankegangen i vort forslag er holdbar, og at forudsætningerne i virkeligheden er mere realistiske end dem, regeringen bygger sin egen mellemfristede politik op på?

Socialdemokratiet lægger op til en drøftelse, også med regeringen og regeringspartier-

ne, om forslagene om social genopretning på de konkrete punkter, vi har anvist. Vi vil også gerne drøfte en flerårig forbedring af konkurrenceevnen gennem en retfærdig indkomspolitik og medejendomsret, ligesom en skattereform er noget, der trænger sig på, og som i princippet et flertal i folketinget har tilsluttet sig.

Endelig vil vi gerne samarbejde om aktive investeringer i nye arbejdspladser og en fornuftig gennemførelse af 35 timers ugen inden 1990. Ingen af disse forslag er i deres udformning ultimative. De er netop ment som en invitation til samarbejde, men der er en indre sammenhæng og et perspektiv, som vi kalder den solidariske vej, som vi naturligvis vil fastholde. I alt, hvad vi har gjort, er der altså på samme tid tale om en klar kritik af tendenser til ideologisk klassepolitik og et forsøg på at formulere et alternativ, der kan samarbejdes om.

Jeg startede med at sige til lykke til statsministeren. Han er stadig statsminister, og hans venlige, vindskibelige og rejselystne ministerkolleger er stadig ministre. Det skal være dem vel undt, men på samfundets vegne er der næppe grund til glæde. Regeringen dribler videre ude på højre banehalvdel uden vilje til samarbejde og uden sikkerhed for, at en eneste af deres mærkesager til efteråret kan gennemføres. Det er urimeligt, det er unødvendigt, det er uklogt.

Karen Højte Jensen (KF):

I modsætning til hr. Svend Auken, som åbenbart tror, at debatten i dag drejer sig om finansloven, og derfor benytter lejligheden til at indlede en storpolitisk debat, vil jeg holde mig til dagens dagsordenspunkter, herunder forslaget om den kommunale udligning og bloktilskuddene.

Den af regeringen foreslåede yderligere reduktion af bloktilskuddene til kommuner og amtskommuner i 1984 og 1985 på 2,7 mia kr. er et naturligt og nødvendigt led i regeringens økonomiske genopretningspolitik, ja, vedtagelsen af loven er simpelt hen afgørende for en videreførelse af den linje, hvorefter regeringen har ført sin økonomiske politik og opnået positive resultater – en linje, der sigter mod at begrænse den offentlige sektors omfattende ressourceforbrug til fordel for en styrkelse af den private sektor. Kun en fort-

[Karen Højte Jensen]

sættelse af denne politik vil bane vej for yderligere rente- og inflationsfald, hvilket er nødvendigt for at fortsætte og udbygge den igangværende stigning i produktion og beskæftigelse.

Kommuner og amter administrerer over halvdelen af de samlede offentlige udgifter. Derfor ønsker alle ansvarlige politikere i og uden for dette hus også, at disse instanser for alvor deltager i og påtager sig et medansvar for den økonomiske saneringspolitik.

Nogle hævder, at bloktilskudsbeskæringen er urimelig stor, alt i alt for 1984 på 4,35 mia kr., inkluderet den allerede gennemførte besparelse for 1983. Sammenholdes disse lidt over 4 mia kr. med f.eks. de budgetterede kommunale bruttoudgifter på 200 mia kr. for 1983 eller ...

Formanden:

Det er helt nødvendigt, at der bliver mere ro i salen, både til højre og venstre.

Karen Højte Jensen (KF):

Sammenholdes disse lidt over 4 mia kr. med f.eks. de budgetterede kommunale bruttoudgifter på 200 mia kr. for 1983 eller med den skønnede statsgæld på 350 mia kr. i år, må beskæringen siges at være rimelig.

Allerede sidste år bebudede regeringen bloktilskudsbeskæringen, så der har været god tid for de kommunale myndigheder til en grundig budgetlægning på ændrede økonomiske forudsætninger. Der har i kommunerne været arbejdet med ildhu, og det er min opfattelse, at kommunerne generelt har været i stand til på ansvarlig vis at finde de nødvendige besparelser.

Dette skal også ses i lyset af, at kommunerne har ønsket at leve op til regeringens henstilling om, at der i kommunerne under ét ikke sker skattestigninger i 1984, i øvrigt en henstilling, som de kommunale organisationer har vist forståelse for, og som yderligere er understreget ved den seneste aftale. Det er oven i købet min opfattelse, at den nye situation i hvert fald i enkelte kommuner nok har foranlediget en mere bevidst og kvalificeret budgetlægning end tidligere.

Lad det dog ikke være usagt, at regeringen har hjulpet kommunerne godt på vej i deres sparebestræbelser. På udgiftssiden vil indkomstpoltikken således medføre mindre ud-

gifter, idet pris- og lønstigningerne reduceres kraftigt. Dertil kommer lovændringer, en omfattende regelsanering samt en stærk begrænsning i nye og udgiftskrævende love, alt sammen til støtte for de nødvendige besparelser i den kommunale sektor.

Det er positivt, at de radikale og fremskridtspartiet har villet påtage sig et ansvar, når socialdemokratiet kører friløb. Det store oppositionsparti fører de korslagte armes politik. Dette er ikke uventet, men det må betragtes som hul demonstration, når socialdemokratiet har bebudet, at partiet vil stemme imod nedskæringen med 4,35 mia kr. af bloktilskuddene – dette til trods for at partiet som regeringsparti den 1. september i fjor som et led i sin helhedsplan fremlagde en spareplan med et forslag om nedskæring af bloktilskuddene med 4 mia kr., altså et forslag næsten identisk med regeringens. Denne ønsker bloktilskuddene beskåret 8,75 pct. mere end den daværende socialdemokratiske regering. Det er næppe overdrevet at betegne socialdemokratiets ageren som politisk kolbatteri; de partipolitiske hensyn har sejret over de saglige.

Svend Erik Hovmand (V):

Når venstres folketingsgruppe giver sin fulde tilslutning til den aftale, der nu er indgået mellem regeringspartierne, fremskridtspartiet og det radikale venstre, så er der faktisk mange gode grunde hertil. Jeg skal nøjes med at fremhæve nogle af de allervigtigste.

For det første tager vi med de foranstaltninger, som nu gennemføres, endnu et vigtigt skridt i bestræbelserne for at gennemføre den økonomiske genoprejsning af det danske samfund, som blev indledt med dannelsen af firkloverregeringen for et år siden. Alle, både herhjemme og i udlandet, har måned for måned fået en meget klar dokumentation for, hvilken positiv betydning denne genopretningspolitik har haft for den økonomiske udvikling i Danmark. Jeg kunne forstå på den socialdemokratiske ordfører, hr. Svend Auken, at han åbenbart ikke har fulgt med i denne positive udvikling og denne klare dokumentation. Alle, i al fald alle i denne sal, ved også, at hvis ikke vi viderefører denne politik, vil vi meget hurtigt kunne miste mange af de landvindinger, som vi nu har opnå-

[Svend Erik Hovmand]

et. Det var den ene væsentlige begrundelse. Altså en videreførelse.

For det andet indebærer aftalen det for befolkningen særdeles positive, at kommune- og amtsskatterne i gennemsnit kan holdes i ro. Som følge af det nye udligningssystem vil der være behov for en vis mindre stigning enkelte steder i landet, men til gengæld vil udligningen og det nu fastsatte personfradrag på 19.900 kr. betyde en lettelse i budgetlægningen for de allerfleste kommuner, sådan at man mange steder vil opleve et direkte fald i den kommunale beskatning. Aftalen er altså en understregning af den henstilling, som indenrigsministeren og repræsentanterne for de kommunale organisationer enedes om allerede den 7. marts i år, henstillingen om, at det kommunale skattetryk i gennemsnit for amter og kommuner ikke må stige næste år.

For det tredje indebærer aftalen en skattelettelse for nogle af de ringest stillede i vort samfund, nemlig pensionisterne, hvilket vi fra venstres side er særdeles tilfredse med. Derudover vil der blive tale om mindre lempelser også for den øvrige del af befolkningen.

Aftalen betyder altså, dels at kommuner og amter, der som bekendt tegner sig for mere end halvdelen af de offentlige budgetter, yder deres bidrag til de offentlige besparelser, dels at den almindelige befolkning undgår en udhuling af indtægterne gennem nye kommunale skattestigninger, og endelig, at vi tilgodeser nogle af de økonomisk svagest stillede i vort samfund, nemlig pensionisterne.

På denne baggrund må man faktisk undre sig over, at landets største parti, socialdemokratiet, stiller sig an med korslagte arme og sure miner og siger: nej, det vil vi slet ikke være med til. Ja, man skulle næsten tro efter det indlæg, som hr. Svend Auken kom med, at også benene var korslagte, totalt uimodtageligt for samarbejde.

Det parti, der – især ved festlige lejligheder – taler om behovet for økonomisk ansvarlighed, om nødvendigheden af at sikre reallønnen, om sociale hensyn til de økonomisk dårligst stillede, det parti, som selv bærer et meget stort medansvar for, at vi overhovedet er kommet i en situation, hvor det er nødvendigt at foretage begrænsninger i de offentlige budgetter, ja, det parti optræder nu i rollen som de forargede, de sure, de negati-

ve, hvor det tværtimod burde glæde sig over, at der nu endelig er en vilje i dette folketing til at reparere på nogle af de skader, der er sket igennem de seneste år, uden at det går ud over reallønnen – og oven i købet på en sådan måde, at der sker en forbedring især for de svagest stillede grupper. Dette så meget mere som den besparelse i kommunernes bloktilskud, der nu vil blive tale om, ret nøje svarer til, hvad den socialdemokratiske regering selv bebudede at den ville gennemføre, umiddelbart før den opgav regeringsmagten for et år siden.

Nej, jeg har faktisk meget svært ved at forstå, hvad det er, der gør, at landets største parti kan være så negativt, og jeg ved, at mange af socialdemokratiets egne borgmestre og kommunalfolk landet over, som for længst har indstillet sig på det, der nu skal ske, er lige så forundrede, hvilket i øvrigt klart er fremgået af de mange rundspørger, der er foretaget i aviserne i sommerens løb. Derfor opfordrer jeg den socialdemokratiske gruppe til endnu en gang at overveje, om de dog ikke nu burde mande sig op til at tage et medansvar for den nødvendige genopretningspolitik.

Jeg skal herefter med disse bemærkninger anbefale de af ministeren stillede ændringsforslag og afvise de øvrige.

Agerschou (SF):

De sidste ugers politiske cirkusforestillinger har haft dette forslag om beskæring af kommunernes bloktilskud som et alvorligt indslag midt i den absurde underholdning, som diverse partier har præsenteret den undrende befolkning for. Tilsyneladende ender forestillingen nu med, at cirkusdirektøren på et eller andet tidspunkt i dag desværre får held med sit finalenummer, så det kommer frelst igen. Vi andre kan blot håbe på, at han stadig ikke har fået dresseret alle dyrene – eller klovnerne, om man vil – til at gøre, hvad han siger.

Hvis lovforslaget bliver vedtaget, vil kommunernes økonomi med den allerede gennemførte reduktion i 1983 blive forringet med 4,35 mia kr. i 1984 og 5,7 mia kr. i 1985. Det er vist kun indenrigsministeren, der stadig er i stand til at give udtryk for, at det ikke kommer til at betyde noget som helst. Disse besparelser har medført og vil medføre

[Agershou]

en række hårde og helt urimelige nedskæringer i kommunerne samt en forøgelse af arbejdsløsheden ved utallige fyringer i den kommunale sektor. Det er faktisk ikke det, vi har brug for i en tid med mellem 260.000 og 300.000 arbejdsløse.

Forud for debatten i marts 1983 om det oprindelige lovforslag udtalte indenrigsministeren til Frederiksborg Amts Avis den 9. marts 1983:

»Det er aldeles ikke givet, at kommunernes besparelse i 1984 vil føre til masseafskedigelse. Det afhænger helt af, hvad kommunerne hver for sig vælger at gøre. For tiden har vi ansættelsesstop, så der har i nogen tid været bremset for nyansættelser. Og det står kommunerne frit for at gøre meget andet end at foretage personalenedskæringer – der kan f. eks. ske ændringer på bistandsydelsens område, der kan fastsættes ændrede takster, der kan ske ændringer i tilskud, og der kan ske reduceringer på anlægsområderne.«

Jeg kan glæde indenrigsministeren med, at kommunerne følger hendes råd. De gør nemlig begge dele. Det øjeblikkelige budgetarbejde i kommunerne viser, at der ud over direkte fyringer, undladelse af stillingsbesættelser, bortfald af vikarer, bortfald af stillinger osv. også bliver skåret dybt på de områder, indenrigsministeren har været så venlig at nævne. Takster på daginstitutioner bliver f. eks. sat op til helt ubetalelige beløb for almindelige mennesker. Det vil betyde, at daginstitutionssområdet om få år vil blive reduceret til kun at omfatte to grupper. Den ene gruppe er de børn, der af den ene eller anden grund er socialt truede, bl. a. på grund af den nuværende regerings initiativer, og de kan så blive anbragt i små ghettoer for sig selv. Den anden gruppe vil være de børn, hvis forældre er velbærgede nok til selv at betale. De øvrige vil blive henvist til mere eller mindre obscure pasningsordninger som høns i æglægningsbure.

Også på bistandslovsområdet har mange kommuner lyttet til indenrigsministerens ord. Der er kommuner, der har udnævnt køleskabe til luksusgoder, som kontanthjælpsmodtagere ikke bør have. Der er kommuner, hvor fjernsyn, telefon og forsikringer også bliver betragtet som ting, der er helt nødvendige for en bistandssøgende. Det er altså præcis de samme mennesker, det kommer til at gå hårdt ud over, som blev ramt ved den kon-

servative regerings efterårsmanøvre i 1982. Og så vover repræsentanter for folketingets konservative partier stadig væk at snakke om noget, de kalder den sociale balance!

For at skære det ud i pap for ministeren skal jeg kort nævne, hvilke områder på det sociale budget en middelstor bykommune har valgt at spare på:

Forbigående kontanthjælp. Det var forsikringerne og køleskabene, der røg.

Uddannelseshjælp. Var det ikke socialministeren, der midt i sommervarmen opfordrede kommunerne til i højere grad at yde uddannelseshjælp?

Varig hjælp. Endnu et nakkedrag til denne gruppe.

Praktisk bistand i hjemmet. Det er et par hjemmehjælpere, der bliver fyret.

Dagpleje og daginstitutioner.

Dagcentre for pensionister.

Offentlige pensioner, hvor der sker besparelser på de personlige tillæg. Det vil altså sige, at pensionisterne slipper lidt billigere i skat, men til gengæld får de mindre tilskud til varme, medicin osv. Man giver med den ene hånd og tager med den anden.

Boligtilskud. Ja, det er dem på fattighjælpsbestemmelsen, der skal have noget mindre. Hvad siger de radikale til det?

Skoletandplejen, sundhedsplejen, hvor det er småbørnsundersøgelser, det går ud over.

Hjemmesygehjælpen. Er det i overensstemmelse med regeringens sundhedspolitik?

Besparelser på lån til betaling af ejendomsskatter. Det er igen pensionisterne, der må holde for.

Tilskud til sociale formål. Ja, det var de private sociale initiativer, det gik ud over.

Tilskud til motorkøretøjer uden erhverv. Handicappede skal med andre ord ikke have tilskud til bil, hvis de ikke bruger den i forbindelse med et arbejde.

Der er såmænd ingen grund til at hænge specielt denne kommune ud. De ca. 20 budgetforslag fra forskellige kommuner, jeg hidtil har set, frembyder præcis det samme deprimerende syn. Jeg tror heller ikke, at kommunalpolitikkerne er særlig glade, men indenrigsministeren har altså sat dem til at gøre det beskidte arbejde.

Bloktilskudsbesparelsen er et led i den rendyrkede forarmelsespolitik, den konservative regering har ført siden magtovertagelsen. Der eksisterer ingen sammenhæng i den ud-

[Agerschau]

over ønsket om mest mulig elendighed for de grupper i samfundet, der har det økonomisk dårligst.

Lad mig illustrere det med et enkelt typisk eksempel. For nogle uger siden opfordrede indenrigsministeren kommunerne til at sørge for, at der ikke fortsat ligger plejepatienter på sygehusene. Umiddelbart før havde hendes kollega socialministeren i en vejledning til kommunerne opfordret – eller kraftigt henstillet, som det hedder i socialministerens sprog – til at stoppe alt plejehjemsbyggeri. Hvor skal de stakkels mennesker, der nu i hvert tilfælde har en seng at ligge i, dog gøre af sig selv? Indenrigsministeren vil ikke have dem liggende på sygehusene, og socialministeren vil ikke have dem på plejehjemmene. Med til eksemplet hører, at kommunerne som følge af bloktilskudsbesparelserne reducerer antallet af hjemmehjælpere, forringer hjemmesygeplejen, undlader at sætte døgnpleje i gang osv. – alt sammen ting, der skulle medvirke til at give vore gamle en anstændig tilværelse.

Ved forliget – eller hvad man nu skal kalde det – mellem regeringen, fremskridtspartiet og de radikale er det aftalt, at regeringen vil tage initiativ til kompenserende foranstaltninger over for amter og kommuner, såfremt de ikke makker ret og undgår skattestigninger. Jeg regner med, at indenrigsministeren i dag nærmere forklarer begrebet »kompenserende foranstaltninger«, gerne med eksempler.

Den 9. juli 1983 har formanden for kommunaludvalget, hr. Svend Heiselberg, der som bekendt er medlem af et af regeringspartierne, en artikel i Danmarks Amtsråd. Her slutter han af med at skrive:

»For folketinget skal kun lægge rammerne. Og det kan ikke siges tit nok.«

Hr. Svend Heiselberg har åbenbart ikke fået det sagt tit nok til sin partifælle indenrigsministeren. For hvad er det, man har aftalt med fremskridtspartiet? Det er, at hvis kommunerne ikke opfører sig, som den centrale statsmagt siger de skal, så bliver indenrigsministeren meget vred, og så kommer hun efter dem, og det er ikke rart. Det er et fint eksempel på, hvad partiet venstre mener med det kommunale selvstyre, nemlig ingen verdens ting, når blot det er venstre, der har del i statsmagten.

Til slut skal jeg for en ordens skyld sige, at SF stemmer for det ændringsforslag, der ophæver bloktilskudsbesparelsen. Vi stemmer endvidere for de ændringsforslag stillet af socialdemokratiet, der har til formål at undgå, at den nye byrdefordeling mellem kommunerne kommer til at ramme nogle ganske bestemte kommuner.

Gert Petersen (SF):

Jeg skal først kommentere et par enkelte sider af forliget, og derefter har jeg nogle principielle bemærkninger at gøre i anledning af det, man nu er ved at foretage sig.

For det første må jeg sige, at jeg er forbavset. Det bør man vel ikke være, men naiviteten har alligevel ligget sådan inde i mig. Jeg er forbavset over, at fremskridtspartiet – selv de, der blev tilbage på den synkende skude og højste hr. Glistrups fane på den – har solgt sig så billigt. Det er naturligvis deres egen sag, men jeg husker, hvordan partiet opstod. Det var højreorienteret, i mange henseender konservativt, men der var alligevel nogle indslag af det, som visse folk kalder populisme, sådan en vis appel til befolkningen, også til de dårligst stillede. Derfor lykkedes det fremskridtspartiet igennem deres demagogi til at begynde med også at redde en hel del arbejderstemmer hjem. Det hang sammen med, at ganske vist ville man foretage nogle utrolige nedskæringer, nedskæringer, som ville forvandle dette samfund til et junglesamfund, men til forskel fra de rigtige konservative sagde man, at disse nedskæringer skal i hvert fald opvejes med store skattelettelser, som skal anbringes sådan, at de kommer de dårligst stillede til gode.

Det, vi oplever nu, og det, vi har oplevet under den borgerlige regering, har været en serie af nedskæringer uden de tilsvarende skattelettelser. Derfor kunne det egentlig ikke undre nogen, at fremskridtspartiet begyndte at slå sig i tøjet. Og hvad oplever vi nu? Vi oplever, at partiet – oven i købet dem, der blev tilbage på skuden, efter at de andre var hoppet fra, den skude, der skulle sejle videre under hr. Glistrups fane – vi oplever, at de stiller sig tilfredse med at have fået ophævet visse forringelser vedrørende personfradraget, som regeringen havde foreslået. De har såmænd dårlig nok fået ophævet disse forringelser. Men det oprindelige, som fremskridts-

[Gert Petersen]

partiet havde krævet, det, der skulle hejse nye signaler herhjemme med hensyn til dette bundfradrag, det er forsvundet totalt.

Nå ja, fremskridtspartiet har altså nu forvandet sig til stemmekvæg for det konservative folkeparti, og hvis det ikke var, fordi jeg synes, de konservative var store nok, så ville jeg da egentlig opfordre fremskridtspartiet til at melde sig ind hos de konservative, for dér hører de hjemme.

Hvad det radikale venstre angår, synes jeg også, det er en ret fantastisk situation. Denne regerings yndlingsbeskæftigelse er at afmontere, at fjerne en lang, lang række af de reformer og sociale fremskridt, som det radikale venstre i fordums dage, da der var nogen, der hed Jørgen Jørgensen, Bertel Dahlgaard, Munch osv., var med til at gennemføre.

Jeg husker så sent som under sidste valgkamp, da venstre og konservative i fællesskab fremlagde den såkaldte VK-plan, og jeg husker de radikales kommentarer til denne VK-plan, deres afvisning af den. Det, vi oplever nu, er, at VK-planen gennemføres med radikal støtte. Så kan de radikale få en lille indrømmelse hist og pist, men det rokker intet ved det, som er det centrale, ved det, som er selve billedet, at det er VK-planen, som gennemføres med det radikale venstres støtte. Jeg mener, at det, som sker i disse måneder, demonstrerer, at det radikale venstre én gang for alle har forladt sin oprindelige socialliberale linje og placeret sig som et – så elskværdig skal jeg være – lidt mere venstreorienteret parti end de konservative, men i virkeligheden et venstreorienteret konservativt parti.

Det er sørgeligt at skulle konstatere det, men det er kendsgerningerne. Jeg håber og tror, at de radikale vælgere, som har troet, at de havde et venstreorienteret borgerligt parti hos de radikale og ikke sådan et lidt venstre-konservativt parti, vil kvittere for det ved det kommende folketingsvalg, for selv om denne samling eller dette møde desværre ikke ender med valg, så står der faktisk i grundloven, hr. Niels Helveg Petersen, at før eller senere skal der udskrives valg, og det vil sige, at der kommer en regnskabsdag.

Et par principielle bemærkninger om det, som sker her.

Vi har oplevet, at den økonomisk-sociale krise har skærpet modsætningerne i samfundet, vi har oplevet, at den, skal vi sige ud-

vandede borgerlige politik, som en serie socialdemokratiske regeringer havde kørt, ikke længere var tilfredsstillende for den borgerlige lejr, fordi denne udvandede borgerlige politik jo dog indebar visse reformer. Derfor har den borgerlige lejr rækkende fra fremskridtspartiet til det radikale venstre med de konservative i centrum valgt at gennemføre en politik, som jeg vil kalde den store tilbagerulning. De kalder det genopretning, men det er en stor tilbagerulning, der er tale om. Det, man vil rulle samfundet tilbage til, er det gammelliberalistiske samfund med de mekanismer og normer, som gjaldt dengang.

Hertil anvender man en serie metoder. For det første sigter man efter at opretholde en arbejdsløshed på omkring 300.000. Der er intet i regeringens planer, som sigter på at nedbringe arbejdsløsheden, og det er naturligt nok, den skal opretholdes, og opretholdelsen af denne kolossale arbejdsløshed skal kombineres med dårligere kompensation for dem, der bliver arbejdsløse. Man har fastfrosset dagpengesatserne med det resultat, at de forringes, man vil til at graduere dagpengene, afhængig af, hvor længe man har været i arbejdsløhedskasse osv. Alt dette sigter på at skærpe disciplinen, skærpe frygten blandt lønarbejderne.

Her kommer vi til det andet hovedpunkt i denne borgerlige strategi. Det er skabelse af frygt for udstødelse, både når det skyldes arbejdsløshed, og såmænd også, når det skyldes sygdom. Derfor forringer man drastisk bistandshjælpen, indfører karensdagen, forringer sygedagpengene osv.

Det tredje hovedprincip er, da intet samfund kan fungere udelukkende på frygt, tilsvarende gulerødder og belønninger. Til hvem? Til dem, som jeg vil kalde de stærke i riget. Det er gammel konservativ ideologi, som her dukker op igen. Jeg vil blot pege på sådan noget som de kolossale milliardgevinster, som aktionærer og obligationsejere og ejere af andre værdipapirer har hentet hjem i det år, vi har haft den konservative regering. Jeg vil pege på hele den generelle tendens, som ligger i det, vi behandler her, og som ligger i det kommende finanslovsforslag, og som har ligget i det, som er blevet gennemført tidligere, til, at man vil erstatte de garantier, som fællesskabet, samfundet, opstillede for borgernes tryghed i dette samfund, med evnen til at tjene så mange penge som mu-

[Gert Petersen]

ligt. Det skal være vejen til tryghed, ikke fællesskabets garantier.

Den strategi, man anvender og har anvendt i den forløbne tid, er primært at ramme mindretalsgrupper – de er ganske vist store, de bliver større og større – direkte, idet man så håber, at i hvert fald halvdelen af befolkningen synes, det går godt, medens den anden halvdel må betale for det. Naturligvis kan den grænsedragning halvt-halvt ikke opretholdes. Ulemperne af denne konservative politik vil brede sig mere og mere, også til de øvrige. Men det er i ganske særlig grad kvinderne, børnene og børnefamilierne, de gamle og de syge, som må holde for, bl.a. gennem den lovgivning, som gennemføres her, hvor man via kommunerne i virkeligheden realiserer nogle af de groveste og mest asociale nedskæringer.

Endelig er der tale om en ny ideologi. Jeg vil godt sige, at denne regering er den mest ideologiske regering, vi har haft i Danmark siden 1920'erne, siden Madsen-Mygdals dage. Denne nye ideologi går ud på, at man vil genskabe det gamle patriarkalske familiemønster, kvinderne skal tilbage til køkkenet og til børnepasningen, daginstitutioner og offentlig service i den retning skal gøres så dyrt, at det bliver umuligt for almindelige familier at gøre brug af disse tjenesteydelser, og så er det altså: kvinderne tilbage til hjemmet.

Et andet hovedpunkt i den nye ideologi er det, man kalder privatiseringen, og det går helt generelt igennem alt, hvad der siges, nemlig at private løsninger altid og konsekvent er bedre end fællesskabsløsningerne; det er bedre selv at betale sig til et hospitalsophold til dyre penge og få sin betjening af specialister, og hvad ved jeg – hvis man altså har penge nok – end det er at ende på et almindeligt offentligt hospital. Det er de tilstande, man har i USA, gammelliberalismens fædreland, og det er på lidt længere sigt de samme tilstande, som denne borgerlige offensiv søger at gennemføre herhjemme.

Derfor vil jeg slutte af med at sige, at det er afgørende vigtigt, at disse forsøg på at bryde den samfundsmæssige solidaritet ikke mindst blandt lønmodtagerne, lønarbejderne, tilbagevises. Man må i denne situation ligefrem appellere til dem, der har arbejde, til dem, der er raske, om at stå sammen med dem, der er uden arbejde, med dem, der er

syge. Man må appellere til dem om at stå sammen med børnefamilierne, med kvinderne, for kun hvis vi står sammen, kan vi standse det her. Og jeg kan garantere dem, der i øjeblikket føler, at de har deres på det tørre, at de kommer også ud at svømme på det dybe vand, hvis denne regering får lejlighed til at fortsætte ret meget længere.

Formanden:

Jeg skal oplyse, at det er min hensigt at holde en frokostpause af en times varighed begyndende lidt før kl. 12.00.

Yvonne Herløv Andersen (CD):

Jeg synes nok, der er grund til på nuværende tidspunkt af debatten at pointere, at det er kommunerne med deres politiske sammensætning, som skal finde de besparelser, der skal til på grund af bloktilskudsreduktionen. Dette siger jeg specielt efter hr. Agereschous indlæg. Det er kommunerne, der vælger, om de vil gøre det ringere for de ældre, eller om de vil udskyde et vejprojekt, altså i det hele taget vælger, hvordan de vil prioritere.

I øvrigt er CD godt tilfreds med den aftale, der er indgået, og især med, at de radikale og fremskridtspartiet har haft forståelse for og har villet tage ansvaret for at videreføre den økonomiske politik, som regeringen har lagt. Jeg synes heller ikke, der er nogen grund til at harcelere over fremskridtspartiet og de problemer, de har haft i den senere tid. Det er jo befolkningen, der har sammensat folketinget, og de mandater, der er sat herind, tæller lige godt alle sammen og er valgt på samme demokratiske vis.

I øvrigt kan vi vedrørende lovforslaget om reduktion af bloktilskuddet kun beklage, at det har haft så sen en gang igennem tinget. Spørgsmålet om størrelsen af bloktilskuddene til kommuner og amter er jo noget, der skulle afgøres i finansudvalget, og det er mit ønske, at det igen må blive sådan.

Fra regeringens side var der stillet forslag om at reducere bloktilskuddene i 1984 med 3 mia kr. Dette beløb bliver nu efter aftale med de radikale fordelt over to år. Så langt kom vi i juni måned, hvorefter vi tvunget af omstændighederne måtte lade forslagene ligge, indtil der var skabt politisk klarhed om

[Yvonne Herløv Andersen]

dem. Det er der nu med de aftaler, der er indgået.

De ændringsforslag, der er stillet af ministeren, indeholder dels redaktionelle ændringer vedrørende ikrafttrædelsestidspunktet, dels hvilket beregningsgrundlag der fra 1. oktober bliver gældende for de enkelte amter og kommuner. Vedrørende lovforslag nr. L 188 er ændringen alene den, at den forøgede likviditet skal opsuges over tre måneder i stedet for seks, alt i alt det samme forslag gennemført.

De ændringsforslag, der er stillet uden for regeringen, ønsker centrum-deokraterne ikke at medvirke til at gennemføre, idet vi ønsker at bevare den stabilitet og fremgang, det nu er lykkedes at etablere i dansk politik. Det er nu engang resultaterne, der tæller.

Set fra et kommunalpolitisk synspunkt kan man kun beklage, at sagen er blevet så forsinket. Det har vanskeliggjort budgetlægningen, som allerede er i fuld gang. Det problem har man været opmærksom på i indenrigsministeriet, idet man allerede den 7. marts udsendte en skrivelse om forudsætningerne for den kommunale budgetlægning for 1984. Det nævnes, at der på et møde i regeringens kommunekontaktudvalg var enighed om, at man for landet som helhed burde undgå kommunale skattestigninger. Dette er nu blevet yderligere strammet, men det er dog min opfattelse, at kommunerne som helhed lever op til den oprindelige henstilling.

Endvidere har regeringens regelsanering været en hjælp for den enkelte kommune til selv at kunne tilrettelægge de omstillinger, der skal til for at tilpasse 80ernes ændrede økonomiske ressourcer til befolkningens behov. Hele sommeren har det været debatteret, hvorledes vi kan omstille eksempelvis sundheds- og socialpolitikken således, at vi får en bedre udnyttelse af de midler, der er til rådighed. Det er min opfattelse, at man meget gerne vil i gang, men det tager længere tid end det år, vi har haft til rådighed, at få vendt de store, stive systemer, vi har arbejdet med siden 60erne. Hver gang talen har været om at forsøge, om at gøre noget anderledes, er debatten blevet blokeret af mistænksomhed over for formålet med at ville ændre. Der er stadig en tyrkertro på, at antallet af kroner er lig med den service, borgerne får. At det imidlertid langtfra er tilfældet, viser forholdene inden for sygehussektoren, herun-

der overenskomsten med de yngre læger – den er alle jo utilfreds med, både lægerne og patienterne.

Det er mit ønske, at kommuner og amter vil komme ind i en prioriteringsdebat, således at man politisk i den enkelte kommune ser samlet på de opgaver, kommunen skal løse, og foretager en prioritering af, hvilke områder der skal reguleres eller omlægges. Det vil også være bedre i tråd med regeringens ønske om at forstærke decentraliseringen. Det er kommuner og amter, der i tæt samarbejde med borgerne skal skabe den fremtidige struktur i de enkelte lokalområder og sammen løse de opgaver, de ændrede forhold har skabt. Her er det jo ikke alene økonomiske forhold, men i lige så høj grad den ændrede befolkningssammensætning, det gælder. De opgaver har vi i CD fuld tillid til at man lokalt kan løse.

Jeg vil anbefale, at man stemmer for.

Ove Jensen (FP):

Det fremgik tydeligt af begge de to socialdemokratiske ordføreres taler, at de var godt sure over, at socialdemokratiet ikke var med i det forlig, som nu er indgået. Det fremgik også tydeligt, at begge de to socialdemokratiske ordførere var lige så sure over, at fremskridtspartiet var med i dette forlig.

Denne surhed fra socialdemokratiets side er efter fremskridtspartiets opfattelse fuldt forståelig, når man kender det faktiske handlingsforløb. Socialdemokratiets gruppeformand, hr. Anker Jørgensen, startede forhandlingsrunden med at udtale til enhver journalist, der gad høre på ham, at det var en betingelse for socialdemokratiets medvirken i disse forhandlinger, at fremskridtspartiet blev hængt af, som han udtrykte det. Men hvad skete der så? Der skete det for socialdemokratiet ubehagelige, at det blev socialdemokratiet og hr. Anker Jørgensen, der blev hængt af i stedet for. Derfor har vi i fremskridtspartiet fuld forståelse for den surhed, som i dag blev udtrykt her fra talerstolen af de to socialdemokratiske ordførere.

Dernæst kom de to socialdemokratiske ordførere – og det gjorde hr. Gert Petersen i øvrigt også – ind på, hvad fremskridtspartiet så havde fået ud af disse forhandlinger. Det eneste, der er komisk – det var altså de socialdemokratiske ordførere, der brugte ordet

[Ove Jensen]

komisk – i denne situation, er, at socialdemokratiet ikke har forstået, hvor store indrømmelser fremskridtspartiet har opnået i disse forhandlinger. Vi var ved starten af forhandlingsrunden i den situation, at flere tidligere medlemmer af fremskridtspartiets folketingsgruppe havde udtalt, at vi ville stemme for disse forslag uden nogen som helst modydelse. Det var udgangspunktet. Og hvad opnåede vi så? Vi fik tre store gevinster, uden at vi har givet væsentlige indrømmelser. Det kan man ikke forklare på anden måde. Det er jo normalt i lotterier, at der skal sælges mange lodsedler, men kun er en enkelt gevinst. Vi købte ikke en eneste lodseddel her, men vi fik alligevel tre store gevinster, og det er vi som sagt ganske godt tilfredse med. Vi forstår som sagt også udmærket de to socialdemokratiske ordføreres surhed; det ville også nærmest være helt uforståeligt, hvis socialdemokratiet i dag var tilfreds med den rolle, de har spillet både i de forhandlinger, som her er foregået, og med de sørgelige resultater, de opnåede som regeringsparti.

Ellers har behandlingen af disse lovforslag været ganske typisk for den politiske situation, som den har været siden regeringsskiftet, også set i et større politisk perspektiv: regeringen fremsætter sine lovforslag, som er mere eller mindre velegnede til at løse landets problemer. Undervejs forsøger de radikale med skiftende held at få regeringens lovforslag forringet. Hvis der skal komme noget godt ud af det endelige resultat, er det nødvendigt med fremskridtspartiets medvirken.

Således har udviklingen også været for dette lovforslag. Regeringen fremsætter først et forslag om, at bloktilskuddene til kommuner og amter reduceres med 3 mia kr. i 1984. Så går de radikale i aktion og får dette beløb reduceret til 1,35 mia kr.

Men hvad der var endnu værre, var, at der i forliget imellem de radikale og regeringen ikke var nogen som helst sikkerhed for, at reduktionen af bloktilskuddene ville blive udmøntet i reelle besparelser ude i kommuner og amter. Kommuner og amter kunne blot forhøje deres skatteprocent, således at de over skatterne fik det samme antal kroner i kassen, som de mistede i bloktilskud.

Derfor var forliget imellem de radikale og regeringen i realiteten intet værd. Der var tale om en omfordeling af nogle midler imel-

lem de offentlige kasser, som skulle sælges på, at der var tale om offentlige besparelser, men som sandsynligvis i stedet for ville føre til højere skatter, fordi kommuner og amter ville forhøje deres skatteprocent.

Sådan var situationen, da fremskridtspartiet på et sent tidspunkt kom ind i forhandlingen.

I det forlig, fremskridtspartiet har indgået med regeringen, og som de radikale har givet tilslutning til, er det aftalt, at skattestigning for kommuner og amtskommuner under ét undgås i 1984, og at regeringen vil tage initiativ til kompenserende foranstaltninger over for amterne og kommunerne, såfremt henstillingen mod forventning ikke måtte være efterlevet. Herved har fremskridtspartiet sikret, at reduktionen i bloktilskuddene bliver udmøntet i besparelser i stedet for nye skatteforhøjelser.

Vi er i fremskridtspartiet meget tilfredse med det forhandlingsresultat, vi har opnået. Alene regeringserklæringen om kompenserende foranstaltninger over for amterne og kommunerne, hvis de foretager skatteforhøjelser i 1984, er så værdifuld, at den i og for sig i sig selv kunne være begrundelse nok for os til at stemme for forslaget om bloktilskudsbesparelserne.

Herudover har vi jo forhandlet os frem til skattelettelser på andre væsentlige områder. Vi har fået den skattefrie bundgrænse for enlige pensionister forhøjet fra 39.900 kr. til 41.400 kr., en forhøjelse på 1.500 kr. For gifte pensionister er bundgrænsen forhøjet fra 21.800 kr. til 22.600 kr., en forhøjelse på 800 kr., og hermed er vi nået et godt stykke hen ad vejen med at få forbedret pensionisternes levevilkår, og vi er tilfredse med, at det har været muligt at overbevise både regeringen og de radikale om det rimelige i denne skattelettelser til pensionisterne.

For kommuneskattens vedkommende har vi fået den skattefrie bundgrænse forhøjet med 400 kr. fra 19.500 kr. til 19.900 kr. Begrundelsen for, at vi forlangte og fik den skattefrie bundgrænse for kommuneskatten sat til 19.900 kr., var, at de fleste kommuner har brugt dette tal i deres budgetplanlægning. Og når kommunerne ikke må forhøje deres skatteudskrivning i 1984, stillede vi os i den givne situation tilfreds med en skattefrie bundgrænse på 19.900 kr. Men det skal naturligvis ikke forstås således, at vi ikke me-

[Ove Jensen]

ner, at der ikke kan spares betydelig mere i både amter og kommuner, for det kan der – og også uden større besvær.

Vi er som sagt godt tilfredse med det forlig, der medfører, at vi i dag får stemt bloktilskuddene på plads, fordi det helt givet også vil medføre positive reaktioner på børsen og ude i befolkningen. Det resultat, vi her har nået, lover godt for fremtiden, og vi er indstillet på at præge den fremtidige lovgivning mest muligt med vore synspunkter.

Maisted (FP):

Jeg synes, at det forlig, fremskridtspartiet har indgået med det radikale venstre og regeringen, afliver en række myter, der har været om fremskridtspartiet. Man har altid påstået, at fremskridtspartiet var et alt-eller-intet-parti. Socialisterne hr. Gert Petersen og hr. Svend Auken har dårlig kunnet skjule deres skuffelse over, at det viste sig, at fremskridtspartiet var parat til at forhandle og indgå forlig med det radikale venstre og regeringen. Man har direkte regnet med, at man måske engang kunne komme til magten igen ved at spekulere i, at fremskridtspartiet ville vælte en regering, der dog førte en politik, som var bygget på en række af fremskridtspartiets ideer.

Kendsgerningen er, at vi inden for det sidste års tid har oplevet, at inflationen er halveret, og, hr. Gert Petersen, det er til gavn for de svageste her i samfundet; det er en realitet. Vi har også set, at renten er faldet; det er også til gavn for de svageste her i samfundet, at de, der endelig har fået råd til at bygge sig et hus, også har råd til at bo der. Der er altså en række positive udviklinger, som fremskridtspartiet selvfølgelig ønskede at støtte.

Jeg ser dette forlig som et tegn på, at vi også fremover kan opnå virkelig positive resultater, når vi skal forhandle finanslov; vi skal forhandle forbedringer af denne finanslov, vi skal formindske underskuddet af hensyn til de dårligst stillede her i samfundet. Hver eneste gang vi er gået til forhandlinger, har det stået øverst på vores seddel, at vi ønskede at hæve den skattefri bundgrænse for dem, der var svagest stillede her i samfundet.

Denne politik er fortsat fremskridtspartiets politik, men det er da klart, at vi må tage vores styrke i betragtning, og vi er glade,

hver eneste gang vi får en hævnning af den skattefri bundgrænse, der gavner de svagest stillede her i samfundet. Vi ønsker at gavne lønmodtagerne også ad denne vej, fordi det er jo ganske indlysende, at har man halveret inflationen og man samtidig får givet skattelettelser, giver man også muligheder for, at der bliver en stabil lønudvikling og reallønnen samtidig stiger.

Det er politiske mål, som fremskridtspartiet konstant har arbejdet for, så hr. Gert Petersens udtalelser om, at vi pludselig vil være med til at forringe tilstandene for den danske befolkning, er grebet ud af den blå luft. Kendsgerningerne taler deres tydelige sprog.

Der har på intet tidspunkt været forelagt for befolkningen økonomiske alternativer; der ville forbedre reallønnen, der ville skabe bedre forhold for de svagest stillede i samfundet. Intet har der været fremlagt, som der var nogen som helst økonomisk sammenhæng i. Så er det selvfølgelig meget kvikt, at man prøver på at spille det radikale venstre ud imod fremskridtspartiet. Der er jo ikke nogen i dette folketing eller i befolkningen, der ikke ved, at vi har meget forskellige opfattelser af, hvordan landet skal styres. Men vi har altså tilsyneladende til socialdemokratiets, til SFs og andre venstreorienteredes ærgrelse fundet ud af, at der er et nødvendigt samarbejde, der skal gennemføres, for at vi i fællesskab kan opnå nogle bedre forhold for den danske befolkning.

(Kort bemærkning).

Henning Rasmussen (S):

Hr. Maisted sagde for et øjeblik siden, at nu var det demonstreret, at fremskridtspartiet ikke var et alt-eller-intet-parti. Det forlig, der er indgået, tyder på, at hr. Maisted har ret på det punkt: når det gælder det forlig, ligner det et »intetparti«.

Jeg sagde i min indledning, at det er helt givet, at den forhøjelse af bundfradraget for pensionister, som fremskridtspartiet hævder de fik igennem, var kommet helt automatisk allerede ved vores hjælp. Jeg sagde videre, at personfradraget i kommuneskatten på 19.900 kr. var det, regeringen på forhånd havde regnet med, og som Kommunernes Landsforening på forhånd havde regnet med. Det er derfor ikke nogen indrømmelse.

[Henning Rasmussen]

Så har vi tilbage at få statsministerens, indenrigsministerens og det radikale venstres udlægning af, om det tredje forligspunkt, det med straffeforanstaltningerne over for kommunerne, har et reelt indhold, eller om det er, som jeg tror, nemlig at det ikke har det.

(Kort bemærkning).

Maisted (FP):

Det er jo ganske klart et udtryk for hr. Henning Rasmussens surhed, når han begynder at tale om, at det, der nu bliver gennemført, ville socialdemokratiet alligevel have gennemført. Ja men så er der jo ingen grund til at være sur.

Men i politik som i andre forhold her i livet er det kendsgerningerne, der tæller, og nu bliver det altså gennemført, og det er selvfølgelig glædeligt, at socialdemokratiet vil tilslutte sig dette punkt.

Hvad angår de 19.900 kr., er det da helt klart, at det er en del af udskrivningsloven, men det er da også ganske indlysende, at fremskridtspartiet ønsker andre ting, når vi når frem til at tale om udskrivningslov; vi er jo slet ikke færdige med det kapitel, hr. Henning Rasmussen. Det har altså intet med sagen at gøre; det vil vi forhandle os frem til et resultat med regeringen og det radikale venstre om, og med den holdning, der er hos regeringspartierne, det radikale venstre og fremskridtspartiet, er jeg helt sikker på, at vi vil nå et resultat. Det skulle da glæde mig, om hr. Henning Rasmussen også i en sådan sammenhæng vil komme herop og fortælle, at det ville socialdemokratiet alligevel have gennemført, og så vil vi også glæde os på det punkt.

(Kort bemærkning).

Henning Rasmussen (S):

Men det er altså en realitet, at de to indrømmelser er uden indhold, for de var sikrede på forhånd.

(Kort bemærkning).

Maisted (FP):

Hvad angår det punkt, som hr. Henning Rasmussen mener der er usikkerhed om, må jeg gøre opmærksom på, at der i den tekst, der foreligger, meget præcist står, at regeringen skal tvinge kommuner og amter til at

overholde henstillingen; så det er meget præcist.

Dette her med, at det alligevel bliver gennemført osv., er der ingen grund til at træde ret meget mere i, for det kan vi så glæde os over i fællesskab. Det sidste punkt er, at man skal foretage foranstaltninger; dermed er vi altså sikre på det, vi lægger mest vægt på, nemlig at man gennemfører foranstaltninger, der sikrer befolkningen imod skatteforhøjelser.

(Kort bemærkning).

Agerschou (SF):

Jeg vil gerne spørge hr. Maisted, om det overhovedet ikke generer fremskridtspartiet, at præcis de samme mennesker, nemlig pensionisterne, som man nu hævder at man har givet en skattelettelse, bliver ramt af bloktilskudsbegrænsningen i kommunerne ved, at kommunerne nu sparer på f. eks. de personlige tillæg, tilskuddene til pensionister til varme, medicin osv., så pensionisterne på den måde får ringere vilkår, altså at det, man har givet med den ene hånd, tager man med den anden?

(Kort bemærkning).

Henning Rasmussen (S):

En henstilling til kommunerne og en trussel om straffeforanstaltninger, hvis det efter 1. oktober viser sig, at kommunerne ikke har overholdt henstillingen, har kun virkning og er kun nogenlunde rimelig, hvis den enkelte kommunalbestyrelse har nogen chance for at vide, præcist hvad det er, der vil ske, og hvornår man overskrider grænsen for straf-fulfølgning. Det kan overhovedet ikke læses af den henstilling; den er så uklar og så tåget, at ingen kommunalbestyrelsesmedlemmer i realiteten ved, hvad der står i den, og det er uanstændigt over for kommunerne.

(Kort bemærkning).

Ove Jensen (FP):

Det er simpelt hen ikke rigtigt, når hr. Henning Rasmussen heroppefra står og siger, at de to første punkter i den såkaldte trepunktspakke ville være blevet gennemført alligevel, uanset om dette forlig var indgået eller ej. Hverken regeringspartierne eller de radikale ville være med, og så er det jo let at

[Ove Jensen]

komme her bagefter og sige, at socialdemokratiet ville være med. Vi betragter altså én fugl i hånden som mere sikkert end ti på taget. Det er for letkøbt, det er for billigt, og det er direkte forkert, det, hr. Henning Rasmussen her forsøger at bilde befolkningen ind.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Jeg minder talerne om, at der sandsynligvis bliver en anden omgang.

(Kort bemærkning).

Henning Rasmussen (S):

Jeg vil gerne spørge hr. Ove Jensen, om det, der blev sagt her, betyder, at hr. Ove Jensen ved, at det radikale venstre ikke ville være med til at sikre folkepensionister imod at betale skat, hvis de ikke har andet end deres folkepension at leve af, og om hr. Ove Jensen ved, at regeringen heller ikke havde til hensigt at ville gøre det. Det synes jeg er en meget, meget interessant oplysning, hr. Ove Jensen dér kom frem med. At tænke sig, at regeringen og det radikale venstre ikke, medmindre fremskridtspartiet havde tvunget dem til det, ville være med til at sikre; at folkepensionister stadig væk ikke skulle betale skat! Det er uhyre interessant, efterhånden som diskussionen udvikler sig.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

I diskussionen om det forligspunkt, der vedrører, at kommunerne skal holde skatterne nede i 1984, synes jeg, det er lidt uretfærdigt, når en tidligere indenrigsminister fuldstændig undlader her fra talerstolen at fortælle, at kommunerne hidtil har rettet sig efter de henstillinger, der er kommet fra den til enhver tid siddende regering; det synes jeg hr. Henning Rasmussen skulle være kommet lidt mere ind på. Samtidig vil jeg også understrege, at man fik rettet ordet »må« til »skal« i forliget dér, hvor det var fremhævet, at denne henstilling nøje skal efterleves ved de kommunale og amtskommunale budgetlægninger. Det er en kraftig understregning, som jeg personlig tror at kommunerne, ligesom de har gjort alle de andre år, vil rette sig efter.

(Kort bemærkning).

Ove Jensen (FP):

I anledning af hr. Henning Rasmussens spørgsmål kan jeg oplyse følgende. Det er en kendsgerning, at regeringen i deres forslag til finanslov har foreslået nogle bundgrænsesatser også for pensionister, som var betydelig lavere end det, som nu er aftalt i forliget. Den var for de enlige pensionister 39.900 kr. og for de gifte pensionister 21.800 kr. Når en regering foreslår sådanne tal, er det, fordi den ønsker disse tal gennemført; det er indlysende.

Det, der skete hen ad vejen, var, at de radikale gav den første indrømmelse til, at de kunne gå med til højere personfradrag både for gifte pensionister og for enlige pensionister, men dog ikke det tal, som nu er aftalt i forliget. De radikale gav så efter en gang mere, indtil vi kom op på det tal, som nu er aftalt. Det er kendsgerninger og ikke spor andet, og derfor skylder hr. Henning Rasmussen stadig væk en forklaring på de udtalelser, han fremsatte i forrige omgang.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Hr. Henning Rasmussen for en sidste kort bemærkning; derefter vil vi vende tilbage til ordførernes rækkefølge.

(Kort bemærkning).

Henning Rasmussen (S):

Jeg er naturligvis klar til at tro på hr. Ove Jensens redegørelse for regeringens og det radikale venstres holdning, men hr. Ove Jensen må også vide, at det er socialdemokratiets holdning, at disse grupper af pensionister ikke skal betale skat, og derfor ville regeringen have kunnet få den sag igennem også uden fremskridtspartiet ved vores hjælp og på vores foranledning. Der er overhovedet ikke nogen tvivl om, at vi ville have stillet det forslag, hvis ikke andre havde gjort det.

Det er rigtigt, at kommunerne plejer at rette sig efter henstillinger, og derfor er det helt overflødig at true med straffeforanstillinger, og det er uanstændigt at gøre det på en sådan måde, at ingen overhovedet er i stand til at vide, om det, man gør, er rigtigt eller forkert. For det, man siger, er, at gennemsnitligt må skattetrykket ikke stige, men man siger samtidig, at nogle må lade det sti-

[Henning Rasmussen]

ge og andre må lade det falde. Hvordan i alverdens riger og lande skal den enkelte kommune vide, om den gør noget forkert eller den gør noget rigtigt, når den er én ud af 277 kommuner eller én ud af 14 amtskommuner?

I øvrigt er det et faktum, at skal sådanne ting gennemføres, skal der lov til engang efter den 1. oktober, så jeg vil egentlig tro, at kommunerne kan tage det ganske roligt.

Dræbye (RV):

Jeg skal indledningsvis sige, at det ikke er ukendt fra tidligere debatter her i folketingssalen, at det er det radikale venstres principielle opfattelse, at de pågældende pensionistgrupper ikke skal betale skat.

Dernæst synes jeg også, det kan være rigtigt at gøre opmærksom på, at de to lovforslag, som vi behandler i dag, uændret er i overensstemmelse med det forlig, der blev indgået imellem det radikale venstre og regeringen før folketingets sommerferie.

Jeg har ved tidligere lejligheder ved behandlingen af forslagene mere udførligt redegjort for, hvorfor vi mente, at det kompromis, der blev indgået mellem det radikale venstre og regeringen, var en fornuftig løsning på de problemer, man stod over for. Jeg skal bare kort resumere, at vi for det første fik gennemført en meget betydelig lempelse af regeringens oprindelige forslag ved en fordeling over to år og en reduktion derudover; at vi derved bl. a. sikrede, at kommunerne får plads til at gennemføre anlægsaktiviteter i et væsentlig større omfang, end de har gjort tidligere. For det tredje, at vi fik gennemført en ændring af udligningssystemet i forhold til det oprindelige forslag, som indebar, at de fattigste kommuner fortrinsvis i Midt- og Vestjylland fik særlige tilskud, som bragte deres skattegrundlag op på et rimeligt niveau, og at vi på den baggrund måtte kunne konstatere, at kommunerne kunne gennemføre en budgetlægning uden skatteforhøjelser og med en realvækst, der ville være omtrent nul, det vil sige en samlet beskæftigelse i kommunerne, som var uændret imellem 1983 og 1984. Det er i øvrigt oplysninger, som senere er blevet bekræftet i den gennemgang af konsekvenserne af aftalen, som er foretaget i kommunaludvalget.

Socialdemokratiet har stillet et par ændringsforslag, som vi skal stemme om i dag, og jeg skal først om ændringsforslaget vedrørende udligning sige, at det med hensyn til problemet vedrørende de fattigste kommuner jo griber tingene an på i princippet samme måde, som det forlig, vi har indgået med regeringen, gør det. Den tekniske vej er en anden, men hensigten og konsekvenserne er så nogenlunde de samme.

Dernæst skal jeg give den oplysning, som jo nok er undgået i hvert fald en dels opmærksomhed, nemlig at der ikke i det socialdemokratiske ændringsforslag er tale om, at hovedstadsområdet begunstiges i forhold til det foreliggende lovforslag, tværtimod. Hovedstadsrådets kommuner vil få en meget lille forøgelse af det samlede skattetryk, men dog en lille forøgelse som følge af det socialdemokratiske ændringsforslag. Dette uanset at socialdemokratiet beskæftiger sig med en pris- og lønreguleringsmekanisme.

Vores opfattelse af det er, at man nok i første omgang i højere grad burde se på stedtillægssystemet end begynde at kompensere for det ved hjælp af det kommunale udligningssystem.

Socialdemokratiet har jo også stillet ændringsforslag om bloktilskuddenes størrelse, og det vil være fremgået af det foregående, at vi ikke kan støtte det, men jeg synes alligevel, der er grund til at sige tak både til hr. Henning Rasmussen og hr. Svend Auken, fordi de meget omhyggeligt her i dag undgik at sige, at de ville føre bloktilskuddene tilbage, når loven er vedtaget. I det nye socialdemokratiske sprog, som man jo betjener sig af bl. a. i det socialdemokratiske økonomiske oplæg, betyder dette, at man siger, at man ikke fører det tilbage, jo i realiteten, at man giver tilslutning til indgrebet.

Jeg kan gøre opmærksom på, at socialdemokratiet nu i dag anvender samme sprog i forhold til dyrtidsreguleringen, hvor man jo også hidsede sig meget op fra denne talerstol, da det blev vedtaget, men hvor man i det nye sprog i oplægget om den økonomiske politik konstaterer, at denne ændring er kommet for at blive.

På en måde er det ikke så overraskende, at socialdemokratiet har indtaget det standpunkt, for den socialdemokratiske regering foreslog i august 1982 bloktilskudsreduktioner for 1983 og 1984 på i alt 4 mia kr., og

[Dræbøje]

det, der er konsekvensen af aftalen mellem det radikale venstre og regeringen, er en reduktion på 4,2 mia kr.

Når hr. Henning Rasmussen derfor maler konsekvenser ud af den aftale, som det radikale venstre har indgået med regeringen, kunne der måske lidt stilfærdigt være grundlag for at spørge, hvilke forskelle i konsekvenserne for beskæftigelsen, for den kommunale økonomi der er på det socialdemokratiske forslag, som det blev stillet i august 1982, og det forslag, som det radikale venstre og regeringen er blevet enige om for så vidt angår årene 1983 og 1984. Jeg er interesseret i at få et svar på det, for hvis det nu var sådan, at socialdemokratiet har opdaget metoder til at undgå, at en socialdemokratisk foreslået reduktion på 4 mia kr. giver en mindre virkning på beskæftigelsen end den, der nu er foreslået, så var det dog rart at få det for dagen, så vi kunne komme til at diskutere disse metoder konkret.

I de forhandlinger, der har været ført om lovforslagene i det sidste par uger, er også indgået indholdet af udskrivningsloven. Som bekendt ønskede det radikale venstre, at det kommunale personfradrag skulle forblive uændret på 19.500 kr. i forhold til det, der er forudsætningen for finanslovsforslaget. Det er også bekendt, at vi har taget til efterretning, at regeringen agter at fremsætte forslag om ændring af udskrivningsloven, som indebærer et kommunalt personfradrag på 19.900 kr.

Jeg vil gerne understrege, at vi hele tiden under dette forhandlingsforløb har støttet henstillingen til kommunerne om, at man skulle gennemføre bloktilskudsreduktionen uden at sætte det kommunale skattetryk i vejret. Derfor kan vi også fuldt ud tilslutte os regeringens gentagne henstilling om det samme.

I forbindelse med gentagelsen af henstillingen har regeringen slået fast, at hvis ikke det sker, vil der komme kompenserende foranstaltninger. Vi har ikke set konkrete forslag – de har ikke været drøftet – til disse kompenserende foranstaltninger, og alene af den grund har vi ikke kunnet tage stilling til dem.

Men jeg vil gerne understrege en enkelt ting, og det er, at der ikke kan blive tale om en eksamination af den enkelte kommune eller om straffeekspeditioner imod den enkel-

te kommune. Og det er ikke noget fortolkningsproblem, for det fremgår meget tydeligt af den tekst, der er blevet lavet, at det, der er tale om, er, at man drøfter skattetrykket for kommunerne som helhed. Det er derfor ikke noget, som behøver at fortolkes, det kan læses direkte og helt konkret i erklæringen, og derfor synes jeg, der er grund til at slå dette fast.

Jeg kan med disse ord anbefale lovforslaget til vedtagelse. Vi har med tilfredshed konstateret, at det også er de kommunale organisationers opfattelse, at ændringen af det oprindelige forslag til bloktilskudsreduktion vil medføre, at kommunerne kommer igennem budgetlægningen for 1984 på en forsvarlig måde, og uden at det betyder en forøgelse af det samlede kommunale skattetryk.

(Kort bemærkning).

Henning Rasmussen (S):

Når jeg i min indledning sluttede med at sige, at denne straffeforanstaltning formentlig aldrig ville blive eksekveret, er det, fordi jeg vidste, at det ville det radikale venstre ikke være med til, sådan skulle aftalen efter deres opfattelse ikke forstås, og det er rart at få det bekræftet. Den har altså ikke det indhold, som hr. Dohrmann udlægger i TV-Avisen og andre steder, og derfor er den indrømmelse nul, og kommunerne kan trygt lægge deres budgetter samvittighedsfuldt og anstændigt, som de plejer at gøre det.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Jeg skal her afbryde forhandlingen og udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.00.

Mødet udsat kl. 11.40

Mødet genoptaget kl. 13.00

Forhandlingen genoptoges.

Wilhelm (VS):

De forslag, der ligger her, havde vi jo anledning til at afvise allerede i forsommeren. Den eneste grund til, at det ikke blev gjort færdigt dengang, var, at regeringen så sin chance i at drive politisk spekulation på udelukkelsen af Mogens Glistrup. Der er åben-

[Wilhelm]

bart ikke det prokuratorkneb, som er for plat for de nuværende regeringspartier.

Nu har man så haft lejlighed til denne politiske spekulation, og den er lykkedes, for så vidt som man har fået samlet et flertal sammen om disse forslag. Det ændrer ikke ved den vurdering, vi gav af dem i forsommeren. Nedsættelsen af bloktilskuddene vil få meget følelige konsekvenser for social- og sundhedsbudgetterne og inden for skole- og kulturområdet. Det bekræftes da også af alle amts- og kommunalpolitikere, at det forholder sig sådan. Jeg kan blot nævne de erfaringer, vi har med nedsættelserne for 1983. Der har været tale om nedsættelser på de gamle madforplejning. Der har været tale om dårligere biblioteksservice og kæmpebeholdninger til børn, der var for sent med tilbageleveringerne. Der har været tale om en reduktion af bistandshjælpen til et niveau, som afviser alt, hvad der egentlig er nødvendigt for at leve, og kun opretholder det, der sikrer den rent fysiske eksistens. Der har været tale om ansættelsesstop og om afskedigelser osv.

Det er imod bedre vidende, når man påstår, at de nye nedsættelser ikke vil forværre de svage gruppers forhold yderligere. Der vil naturligvis ske en stramning af social-, skole- og kulturbudgetterne og en forøgelse af arbejdsløsheden, når disse forslag går igennem.

Det er karakteristisk, at noget sådant bliver fremlagt og gennemført af regeringen på samme tid, som arbejdsløsheden stiger voldsomt. Man skal helt over i hr. Dyremoses platte demagogiske propaganda som forleden aften i TV for at komme med eksempler på eller rettere påstande om, at denne regerings politik har ført til 22 personer i arbejde, tror jeg det var, samtidig med at hr. Dyremose fortav, at denne regerings økonomiske politik efter regeringens eget udsagn forøger arbejdsløsheden med 30.000 på årsbasis.

Vi vil ikke se noget økonomisk nettoresultat af betydning af disse nedsættelser. Vi vil se et nettoresultat i retning af forøget arbejdsløshed, men det økonomiske nettoresultat vil være spist op af udgifter flyttet over på andre konti i kraft af den forøgede arbejdsløshed. Vi vil dér opleve præcis det samme som første gang, man skar ned på de offentligt ansatte under denne krise. Det var de 3.000 i daginstitutionerne, man absolut ville fyre i sommeren 1975. Lige i disse dage

for 8 år siden lykkedes det efter mange måneders tovtrækkeri at få den daværende socialminister til at indrømme, at der ikke var sparet én krone ved disse påståede nedsættelser. Jeg husker endnu, hvordan hr. Bertel Haarder forarget råbte imod og sagde: ja men det er jo et helt falsk regnestykke, for det bygger på, at disse mennesker skal være arbejdsløse, men det skal de jo ikke. De skal over i den private sektor.

Hvem fik ret i det regnestykke? Der er ikke blevet job i den private sektor. Hvis disse mennesker har fået job i den private sektor, så er det i hvert fald på bekostning af andre, der så må gå arbejdsløse. Nettoresultatet var fuldstændig pålideligt: gennem 8 år har der ikke været sparet én krone ved fyring af de 3.000 mennesker, og præcis det samme vil vi se med det, der her kommer af forøget arbejdsløshed. Der er ingen andre steder at anbringe dem. Regeringens egen politik forhindrer det, og vi ved, at der vil være massearbejdsløshed mindst 10 år endnu her i landet.

Dertil kommer, at de sociale ulykker, nedsættelserne vil medføre, selvfølgelig på længere sigt vil skabe et langt større udgiftsbehov, som også mere end opæder den aktuelle såkaldte besparelse.

Desværre er en del af de sidste måneders debat om dette lovkompleks kørt over i en diskussion om, hvilke dele af landet der skulle have det mest elendigt. De geografiske effekter af den nye udlicningsordning betyder en belastning af hovedstadsområdet, bl.a. fordi der i forslaget ikke tages hensyn til pris- og lønforskelle og til større erhvervs-hyppighed blandt hovedstadsområdets kvinder. Baggrunden for, at det ender i en temmelig frynset diskussion om den regionale fordeling af elendigheden, er i virkeligheden, at såvel borgerlige som socialdemokratiske kommunalpolitikere har været alt for villige til at gå med på nedsættelsespolitikken.

Så vidt om bloktilskudsbesparelserne og de økonomiske nedsættelser.

Hvad angår den nye udlicningsordning, er det klart, at den har som hovedformål og i hvert fald hovedkonsekvens, at det bliver lettere for staten at skære ned på kommuners og amters virksomhed, uden at der tages hensyn til lokale sociale og økonomiske forhold. Det fremgår da også direkte af den oprindelige fremsættelse, at det faktisk var det, der

[Wilhelm]

var hensigten. Det betyder efter vores opfattelse en centralisering af hele den offentlige økonomi, og derfor er vi også imod denne nye udligningsordning.

Der har med rette været interesse for, hvad det er for et forlig, regeringen har hevet i land med resterne af fremskridtspartiet og med de radikale. Jeg synes ligesom andre ordførere, at der er grund til at børe i, hvad der menes med, at »regeringen vil tage initiativ til kompenserende foranstaltninger over for amterne og kommunerne, hvis henstillingen ikke efterleves«. Hvad menes der med »kompenserende foranstaltninger« eller, som det rigtigt er udtrykt, straffeekspeditionerne?

Hvad er det for en skattestigning, man egentlig definerer her? Hvad mener man med skattestigning? Dette, at regeringens egen økonomiske politik f.eks. giver kommunerne ekstra udgifter i kraft af 30.000 flere arbejdsløse, som de må have dækket ind, kan man vel ikke betragte som en skattestigning, men øjensynlig gør regeringen og de radikale og fremskridtspartiet det. Der vil komme merudgifter på grund af noget sådant, og hvis ikke der må gøres noget for at få de merudgifter halet ind, ja, så er der altså tale om ikke bare status quo, men om reelle nedgange. Det er der også i kraft af andre byrder, man har lagt på kommunerne.

Hvad er det egentlig for en filosofi, som ligger her? Hvorfor skulle det være forbryderisk, ulovligt, samfundsskadeligt, eller hvad ved jeg, hvis en kommune finder ud af, at i den kommune vil man godt forøge skatteprocenten med en brøkdel af en promille for at undgå, at f.eks. kosten på plejehjemmene ryger ned under ernæringsgrænsen? Hvad er det, der er så forbryderisk ved det? Hvorfor må de ikke det? Det synes jeg også vi savner et svar på.

CDs ordfører sagde for 117. gang, at det stod stadig væk kommunerne fuldstændig frit, om de ville spare eller f.eks. opgive et vejprojekt. Det er ikke rigtigt. De tidligere besparelser har allerede stort set fjernet alle anlægsudgifter fra de kommunale budgetter. Hvis der endelig er en anlægsudgift tilbage til et plejehjem, så kommer regeringen med pisken og siger: det må I heller ikke, samtidig med at en anden del af regeringen siger: men vi vil også have dem væk fra hospitalerne. Hvad er det egentlig, der er så forfærdeligt, og hvad er det egentlig, man vil gøre

ved det? Hvis en kommune er så solidarisk og fornuftig – og i øvrigt hylder indenrigsministerens i mine øjne rigtige logik, at det er dårlig økonomi at have plejepatienter liggende på hospitalerne – at indsætte i sit anlægsbudget, at den gerne vil bygge plejehjem for at undgå den dårlige økonomi og derfor måske må hæve sin udskrivningsprocent med et par promille, hvad er det egentlig, der er så forkert ved det? Hvad er det, der ligger i disse straffeekspeditioner, som indgår i forligsteksten?

Hvad er det, der er forkert ved, at en eller anden kommune – her drejer det sig igen om brøkdelen af en promille af udskrivningsprocenten – vil leve op til regeringens egen henstilling til kommunerne om at sikre, at danskundervisningen til de medborgere, der er kommet som indvandrere, er gratis? Hvorfor må de nu heller ikke det? Eller hvad er det for repressalier, man vil komme løbende med, hvis de alligevel gør det?

Jeg synes, det er nødvendigt at få klarhed her i dag over, hvad det er, der ligger i denne forligstekst. Vi har hørt fra de radikale, at der ikke vil komme sanktioner over for den enkelte kommune. Ja men det må vi så have regeringen til at bekræfte. Er det rigtigt, bliver sanktionerne altså generelle: hvis den generelle kommunale og amtskommunale økonomi ikke holdes inden for de grænser, regeringen har haft til hensigt, så vil man straffe bredt, hvilket i mine øjne selvfølgelig er bedre, for det må være en opfordring til de fornuftige kommuner til bare at overtræde de henstillinger, fordi det jo så er en meget lille del af sanktionerne, der vil ramme dem direkte.

Jeg synes, vi må blive klar over, om regeringen er enig med de radikale eller med resterne af fremskridtspartiet i tolkningen af dette forlig. Jeg synes også, at vi må have regeringen til at forklare, hvorfor det egentlig er en forbrydelse, og hvorfor det egentlig anses for skadeligt for samfundets økonomi, hvis en kommune solidarisk finder ud af, at man godt vil opretholde et rimeligt niveau for plejepatienterne, selv om det skulle koste en brøkdel af en promille af den kommunale skatteudskrivning.

Anne Grete Holmsgård (VS):

[Anne Grete Holmsgård]

Regeringen kan naturligvis være godt tilfreds i dag – og sådan ser den i øvrigt også ud. Fremskridtspartiets desperados løb af folden, og de radikale har endnu en gang fået placeret sig som dem, der er garanter for, at der kan videreføres en politik, der specielt har ramt det dårligst stillede mindretal i landet. Det er i realiteten det, de hidtidige indgreb har handlet om, hvad enten vi snakker om fastfrysningen af dagpengeløftet, undergravelsen af den supplerende understøttelse, karensdagen eller f.eks. den varige hjælp.

Det nye finanslovsforslag, som regeringen nu ser med positive øjne på og regner med såmænd nok skal falde på plads, ser nøjagtig ligesådan ud. Halvdelen af den såkaldte budgetforbedring, man lægger op til, er i realiteten øgede skatter. Man kan selvfølgelig altid sige, at det jo rammer alle, men det rammer nu engang dem, der har de laveste indtægter, hårdst, og det rammer dem, der ikke kan jonglere med selvangivelsen, så de får bragt deres skat kunstigt ned.

De nye dagpengeregler, man foreslår, er et entydigt angreb på dem, der har den svageste placering på arbejdsmarkedet. Det er nyttilkomne i A-kasserne, som skal straffes økonomisk. Det vil i høj grad sige de unge, og det vil også sige alle de folk, som gerne vil ind på arbejdsmarkedet, men som har vægret sig ved det og derfor ikke har været i en A-kasse tidligere eller i tilstrækkelig lang tid. Så er der de langtidсарbejdsløse, som nu skal præstere 3 måneders arbejde mellem første og andet jobtilbud. Den argumentation, der ligger bagved, er fuldstændig den samme, som man præsenterede sidste år, da man lagde op til den nye paragraf om varig hjælp. Logikken er, at man sparker til dem, der er dårligst stillede, for i realiteten mener man, at de er temmelig dovne, og hvis bare de får et økonomisk spark, så skal de nok komme op af hullerne og skaffe sig et arbejde, selv om der ikke er noget arbejde.

Den argumentation med hensyn til dagpengereglerne åd de radikale sidste år, og jeg har endnu ikke hørt noget, der tyder på, at de ikke også vil æde den i år. Hvis de vil det, så vil det være interessant at få at vide, hvad det er for en positiv effekt, de radikale mener der har været i at sparke 67.000 mennesker over på varig hjælp, for det må man da i det mindste have en positiv vurdering

af, hvis man nu vil lave det samme kunstnummer over for de langtidсарbejdsløse og over for dem, der er nyttilkomne på arbejdsmarkedet. Det kunne egentlig være ganske interessant at få et bud på det fra de radikale. Det virker temmelig grotesk, når man ved, hvor mange arbejdsløse der er, og når regeringen selv åbenlyst siger i sit finanslovsforslag, at der kommer i hvert fald 30.000 nye arbejdsløse til i løbet af næste år. Den har ganske vist med nogle fuldstændig urealistiske budgetforudsætninger fået tryllet en nyttilkommen arbejdsløshed væk fra 1984 og så videre derude, for det slagsmål kan man jo altid tage til den tid. Det er i hvert fald interessant, at regeringens selvforherligelse med rentefald, og hvad ved jeg, indtil videre har resulteret i, at man nu kan sige helt klart, at der kommer 30.000 nye arbejdsløse til næste år. Det vægrede man sig i hvert fald ved at sige ved åbningsdebatten sidste år, men som tiden går, slår klokken jo også.

En anden ting, regeringen foreslår, er, at der skal betales penge ud over dem, man betaler i skat i forvejen, for at gå til læge. Regeringen har forsøgt at gøre en hel del ud af, at her rammer man i hvert fald ikke de dårligst stillede, her rammer man kun de 20 pct. i befolkningen, der er bedst stillet, siger man. Det er en uhyre snæver betragtning.

For det første bryder man med gratisprincippet på et afgørende område, nemlig inden for sundhedssektoren, og det skulle være underligt, om man, hvis man kan få dette igennem, så ikke også kunne få et brud igennem på en lang række andre områder, og det er selvfølgelig også det, regeringen håber på. Man håber, at man skridt for skridt kan æde sig ind på det såkaldte gratisprincip på andre områder, så man kan få brugerne til at betale ekstra ud over det, de betaler over skatten, for de forskellige ydelser. Jeg ved ikke, hvad regeringen har tænkt sig det skal være næste gang, om man skal give den lidt ekstra på bibliotekerne ud over det, de allerede har fået. Ude i kommunerne gør man det allerede på daginstitutionerne, tvunget af de nedskæringer, der er på bloktilskuddene.

Man skal for det andet ikke være blind for, at det giver et ekstra løft til dem, der er interesserede i at få private hospitaler, for når man alligevel skal betale, så kan man jo lige så godt sørge for at få en forsikring og et privat hospital, hvor man oven i købet ikke

[Anne Grete Holmsgård]

behøver at stille sig op i den almindelige kø. Alt sammen vedtages, eller fremlægges i hvert tilfælde, i den nødvendige politiks hellige navn, hvor man forsøger at foregøgle folk i almindelighed, at statsunderskud og betalingsbalanceunderskud kun kan klares ved, at der lægges yderligere byrder over på de dårligst stillede i samfundet, og hvor man hårdnakket nægter overhovedet at lave en fordelingspolitik, der virkelig tager fat dér, hvor problemerne er, over vores afsindigt asociale skattesystem, over den vanvittige trafik, der består i, at man låner pengene til at finansiere budgetunderskuddet med, over den politik, der består i, at man smider 30.000 ekstra ud i arbejdsløshed. Det koster i sig selv 3½ mia kr. i løbet af det næste år at kaste de mennesker ud i arbejdsløshed.

Jeg synes naturligvis, at det var interessant at høre, hvad ordføreren for landets største arbejderparti havde at sige heroppefra, og det var ganske klart, at hr. Svend Auken mente, at den politik, der bliver vedtaget i dag, og det finanslovsforslag, der er lagt frem, er asocialt. Jeg havde naturligvis ikke ventet, at hr. Svend Auken ville sige andet.

Men det var egentlig noget andet, hr. Svend Auken sagde, der interesserede mig mere, og det var det, der handlede om hr. Svend Aukens beklagelser over, at socialdemokratiet ikke havde været inviteret til forhandling. De havde virkelig gjort, hvad de kunne, men ak, regeringen ville altså ikke tale med dem, den ville ikke skubbe fremskridtspartiet til side og tale med socialdemokratiet om, hvad der egentlig skulle gennemføres. Jeg kunne kun opfatte det som den oversete bænkevarmers råb ud i salen her: skræl fremskridtspartiet af, og tag socialdemokratiet ind i varmen, så vi igen kan få det berømt samarbejde hen over midten!

Dette samarbejde hen over midten er lige præcis det, som i alle de øvrige kriseår har vist sig at være en katastrofe, fordi det har bygget på de samme ingredienser som dem, den nuværende regering lægger op til, med undtagelse af privatiseringsforslagene. Det har bygget på en stram indkomstpolitik, det har bygget på offentlige besparelser, der, om end i mildere variant, også har ramt de dårligst stillede i samfundet, og det har bygget på den illusion, at man tror, at man kan konkurrere sig ud af krisen. Man bliver ved med at postulere, at det giver øget beskæfti-

gelse, hvis bare lønningerne bliver holdt nede, hvis bare renteniveauet kommer ned, hvis bare arbejdsgiverne ikke hele tiden har det alt for besværligt med ulidelige skatteregler osv., osv.

Og hvad har den politik så ført til, den politik, der er gået hen over midten i alle de år? Ja, den har ført til det, man har postuleret. Den har ført til øget arbejdsløshed. Den har ført til, at man måtte skære dybere og dybere i budgetterne, når det kom til stykket, og den har ført til en øget gældsætning i udlandet.

Det er faktisk temmelig deprimerende at høre socialdemokratiets ordfører stå heroppe og lægge op til, at det er det, der er alternativet til den borgerlige regering. Er det virkelig det eneste, socialdemokratiet med hele deres apparat, med deres solide fodfæste, ja dominans i fagbevægelsen har at sige i dag, hvor nogle herinde gennemfører nogle dybt asociale omlægninger af og begrænsninger i bloktilskuddene? Det synes jeg er meget nedslående, og jeg synes, det er meget deprimerende, hvis det er det varemærke, socialdemokratiet vil føre sig frem med. Var det ikke på tide, at man kom op af starthullerne og forsøgte at mobilisere sine egne medlemmer, sådan at man reelt havde et alternativ til det, der foregår i øjeblikket? Man ved jo godt, at i det alternativ hen over midten er alle de mærkesager fra socialdemokratiets side, der bare er lidt perspektiv i, ikke andet end pæne ord på et stykke papir, de er umulige at gennemføre. De kan kun gennemføres, hvis man orker at se til venstre i salen, men det har man hidtil været så bange for, så ræd for, at det har man endelig ikke villet gøre. Når nu man havde fået skrællet SF af sidste år, så skulle man endelig ikke se til den side én gang til. Derfor kører socialdemokratiet videre i den samme trummerum.

Det er selvfølgelig en af forklaringerne på, at socialdemokratiets egne medlemmer, deres egne sympatisører, som virkelig er mange, i øjeblikket faktisk ikke aner, hvad de skal gøre for at få et kursskifte. Vi ved jo godt, at det kursskifte kun kan komme, hvis de lægger pres på socialdemokratiet, og det vil jeg da opfordre dem kraftigt til.

Steffensen (KrF):

[Steffensen]

Lovforslaget om besparelserne på bloktilskuddene og den kommunale udligning var jo til første behandling her i folketinget, før vi tog på sommerferie. I den anledning udtrykte partierne, også kristeligt folkeparti, deres principielle stillingtagen til lovforslaget og gjorde gældende, hvordan vi så på elementerne i selve lovforslaget. Derfor vil jeg ikke gentage det i dag, og det er jo også gentaget af næsten samtlige ordførere forinden, så det er der ingen grund til.

Jeg vil kort sige, at kristeligt folkeparti glæder sig over kommunernes og amtskommunernes ansvarlighed og forståelse for fastholdelsen og videreførelsen af den økonomiske politik, den nødvendige genopretningspolitik, som regeringen har lagt frem, og som den nu har stået for et års tid. At disse besparelser kan gennemføres uden skatteforhøjelser generelt, har Kommunernes Landsforenings formand jo bekræftet i dagspressen for ganske nylig.

Hvad angår den kommunale udligning, mener kristeligt folkeparti, at den er både rigtig og nødvendig. Jeg kan nævne, at f.eks. i Viborg amt er der kun råd til under $\frac{1}{4}$ af de udgifter, der er råd til i København, med en skatteprocent, der er ens i de 2 områder. Det i sig selv fortæller noget om, at det er nødvendigt, at kommunal udligning finder sted.

Kristeligt folkeparti er tilfreds med, at forliget i øvrigt medfører en skattelettelse for pensionisterne. Det er et ønske, vi gentagne gange har fremført, og derfor er vi tilfredse med, at det gennemføres nu, samtidig med at forliget er en realitet. Vi vil udtrykke vor tilfredshed med, at det radikale venstre og fremskridtspartiet har taget ansvaret på sig og er med til at sikre, at vi nu kan få dette lovforslag gennemført.

Til slut vil jeg sige, at der efter vor opfattelse er sagt mere end rigeligt om disse problemer. Nu mener vi, at det er på tide, at der bliver handlet, og at lovforslaget bliver vedtaget.

Poulsgaard (FP):

Mens vi snakker og snakker, bliver landet 135.000 kr. fattigere i minuttet.

Man begynder jo at undres – nej, det gør man ikke, når man har færdedes herinde i så mange år, som jeg har, så er der ingenting, der kan forundre én, men alligevel – når en

hr. Henning Rasmussen, der har været indenrigsminister, der har været borgmester, og som har haft en god del at sige i socialdemokratiet, står heroppe og siger frisk og frejdigt: vi ønsker også pensionister gjort skattefri. I al den tid, hr. Henning Rasmussens parti har siddet på flæsket, har man ikke været interesseret i at få det punkt gennemført. Allerede i 1975 fremsatte fremskridtspartiet et forslag om at gøre pensionister skattefri. Da var socialdemokratiet ikke hjemme, men i dag skal vi høre: nej, det er søreme ikke fremskridtspartiets fortjeneste, at de nu bliver skattefri. Det har vi villet hele tiden.

Og så taler hr. Svend Auken her, og det var ellers ikke for lidt, den fik. Man kan godt høre, at vi har været på sommerferie. Hr. Svend Auken har lyst til at holde en tale, for hr. Svend Auken siger jo meget, og han begynder at tale om fattigdom i Danmark. Nu er det ikke socialdemokrater, hr. Svend Auken tænker på, når han snakker om fattigdom i Danmark, specielt ikke alle de akademikere – hr. Svend Auken er selv en af dem – hele den klasse, socialdemokratiet har forskælet i alle ender og kanter. De har aldeles ikke noget fattigdomsproblem. Er der et fattigdomsproblem i Danmark? Jeg tror det ikke, men vi kan måske komme ud i det, det vil jeg da ikke benægte. Hvem har så været skyld i det? Hvem har været skyld i, at over 80 pct. af indkomstskatten i dette land går til renter og afdrag på udenlandske lån? Det har hr. Svend Aukens parti, men nu lyder det heroppefra, at det er den nye regering, der har siddet i ét år, der har skylden for alle landets ulykker. Jeg håber stadig væk og tror på, at den danske befolkning er så oplyst – for ellers er de mange millioner til folkeoplysning givet dårligt ud – at den gennemskuer de billige tricks, man her forsøger.

Et land med en af verdens bedst uddannede medarbejderstabe, et land, der har et af verdens højeste teknologiske udviklingsniveauer, behøver ikke fattigdom. Vi kan holde fattigdommen stangen, men når fattigdomsfølelsen alligevel huserer, er det, fordi en alt, alt for stor del af indtjeningen går til skatter og afgifter. Det er en af hr. Svend Aukens store fortjenester, og så er det for billigt at give den nuværende regering skylden for det.

Jeg har overhovedet ikke lyst til at give denne regering ret mange roser, det skal ikke forstås sådan. Men ret skal være ret: der er

[Poulsgaard]

begyndt at kunne spores en optimisme, der er begyndt at kunne spores et rentefald. Jeg har i dag været i kontakt med Mogens Glistrup, som hr. Svend Auken også hånedede. Jeg ved ikke, om hr. Svend Auken kunne gøre det samme, som hr. Glistrup har gjort, nemlig starte en sådan folkebevægelse. Han er imidlertid sat uden for døren, men der skal ikke herske den mindste tvivl om, at hvis hr. Glistrup havde siddet i dette folketing, så havde hr. Glistrup stemt for dette forlig, ikke fordi det er noget godt forlig, det er det aldeles ikke, men fordi det stadig væk er et skridt på den rigtige vej.

Jeg har slet ikke lyst til at give mig i lag med hr. Gert Petersen, for det kan jeg ikke. Jeg synes ellers, jeg er sådan nogenlunde til at snakke, men slå hr. Gert Petersen, det kan jeg ikke. Han lovede smør på begge sider af brødet, og det skal være højt belagt med pålæg, men hvor pengene skal komme fra til alt det gode, han vil, glemmer hr. Gert Petersen at fortælle. Han kan kun svinge sig op til, at vi vil straffe de gamle og de syge. Nej, hr. Gert Petersen, det er netop for at undgå at straffe de gamle og de syge, at det er nødvendigt at skære i alt det overforbrug, der har været.

I hvert fald kan man håbe på, at det spædestik, der her er taget, kan blive begyndelsen til et bygningsværk. Jeg håber, at regeringen vil begynde at lytte til fremskridtspartiet, sådan at vi virkelig begynder at få nogen indflydelse. Vi har mange fornuftige ideer. Vi har ikke taget patent på de ideer, de er til gratis afbenyttelse, og hvis regeringen vil bruge nogle af de ideer, vi har, så lover jeg regeringen, at vi nok skal få et godt samarbejde fremover. Vi skal i hvert fald ikke have hr. Svend Auken til det – uha da.

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

Hr. Poulsgaard sagde, at jeg har talt ondt om hr. Glistrup ved dette møde. Jeg synes, at næste gang hr. Poulsgaard ringer til Nordsjælland, skal han sige, at det har han fået afkræftet. Tværtimod. Jeg har sagt, at hr. Glistrups indflydelse i denne sal er meget betydelig. Den går langt ud over hr. Poulsgaards og hans tilbageblevne kammeraters. Den strækker sig langt, langt ind i den borgerlige lejr. Ikke på det, der konkret er sket.

Som vort partis ordfører, hr. Henning Rasmussen, har påvist, har fremskridtspartiet ikke rokket ved noget som helst i kraft af de indrømmelser, det har fået. Der, hvor hr. Glistrups indflydelse ligger, er i, at landets statsminister siger, at finansloven, udskrivningsloven, boligbyggeriet og landbrugets problemer skal klares ved hjælp af fremskridtspartiet. Der ligger hr. Glistrups indflydelse.

Jeg må sige, at vi ikke har haft fattigdom i Danmark i mange år. Det har været et resultat af fælles anstrengelser, fordi vi altid på tværs af politiske forskelligheder har haft den opfattelse, at de dårligt stillede skulle hjælpes.

Det, jeg er bekymret for, og som hr. Poulsgaard burde være bekymret for, er, når man gennemfører nedskæringer, der ensidigt rammer de allerallerdårligst stillede mennesker og presser dem. Hvis den politik fortsættes over en længere periode, så vil vi igen, desværre, få fattigdomsproblemer i Danmark. Vi har set, hvor hurtigt det er gået i De Forenede Stater og i England. Vi har set, hvor hurtigt det kan gå, og derfor er vi optaget af at undgå en tilsvarende udvikling i Danmark. Det kan vi kun gennem et samarbejde med en social forståelse indbygget.

(Kort bemærkning).

Poulsgaard (FP):

»Social forståelse« kan vi alle sammen stille os herop og sige. Jeg vil vove den påstand, at vi har præcis lige så meget social forståelse i fremskridtspartiet, som socialdemokratiet har. Det, jeg bebrejder socialdemokratiet – det kan hr. Svend Auken ikke bebrejde mit parti, for desværre har vi aldrig fået den stemmetilgang, vi burde have haft – er, at i al den tid, det har siddet på flæsket, har det ikke gjort en døjt for udligning i dette land. Det har tværtimod gjort lønforskellene mellem manden på gulvet og akademikerne større.

Det er fantastisk, at socialdemokratiet taget roserne og æren på kulturområdet. Vi ved, at kulturelle tilbud i dette land først og fremmest kommer den velbjærgede del af befolkningen til gode, det er biblioteker, det er teatre og en række andre områder, men socialdemokratiet har sammen med de andre røde partier og sammen med de radikale i

[Poulsgaard]

dette ting stemt for øgede udgifter til de kulturelle områder. Derimod har man ikke rigtig sagt til os, hvor vi skal finde pengene til at bevare den sociale standard, for den skal vi bevare. Skal den sociale standard bevares, skal de socialt ringe stillede have det bedre, så skal vi, der er bedre stillede, afgive en lille smule, men dér har socialdemokratiet ikke været at finde.

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

Jeg har aldrig tvivlet på hr. Poulsgaards sociale forståelse. Undertiden har man været overrasket over de forstandsmæssige midler, der er taget i anvendelse for at realisere denne forståelse, men ikke over den sociale forståelse.

Jeg vil gerne sige til hr. Poulsgaard, at jeg er 100 pct. enig med ham i, at der er meget betydelige indtægts-, formue- og privilegieforskelle i dette land, og derfor har det været en bestræbelse for os, at der skulle ske en udligning. Hvis hr. Poulsgaard tager tallene, vil han netop se, at der med hensyn til akademikerne og andre højt lønsgrupper er sket en ganske betydelig udligning i løbet af de seneste år i forhold til almindelige lønindtægter, ikke stor nok, men den er sket. Læser hr. Poulsgaard alle de blade, deres organisationer eller grupper udgiver, så vil han se bebrejdelse imod os for, at vi har gennemført denne politik.

Det, vi er bekymret for nu, er, at man har fået en politisk filosofi, som til forskel fra den, hr. Poulsgaard og jeg bekender os til, netop ser det som et problem for det danske samfund, at vi har kæmpet for lighed, at vi har kæmpet for at udjævne forskellene. Jeg ser, at hr. Erhard Jakobsen nikker, og det tager jeg selvfølgelig som en tydelig bekræftelse på det, jeg nu vil sige, nemlig at det er en konservativ, borgerlig opfattelse, at kun gennem store indtægtsforskelle, kun gennem store uligheder i indtægter og privilegier ansporer man i tilstrækkelig grad den enkeltes virkelyst i samfundet (*Afbrydelse af statsministeren*). Nu siger statsministeren, at det er forkert, men jeg mener altså stadig væk, at det sammenfatter hr. Erhard Jakobsens og min opfattelse.

(Kort bemærkning).

Erhard Jakobsen (CD):

Jeg var ved at blive forbavset, hvis hr. Svend Auken var ved i forhold til hr. Poulsgaard at opstille nogle normer for intelligens osv. Den prøve kunne vi i øvrigt godt lide at se ført til ende herinde, men det er så en anden sag.

For at bevise, hvor langt overlegen hr. Svend Auken var, tog han et nik fra mig som udtryk for en bekræftelse af noget, han nu ville sige. Det er vist en ny form for høj intelligens at lægge for dagen, eller er det noget med telepati, måske teleantipati, eller hvad det nu måtte være.

Der er én ting, jeg gerne vil gøre klart, og det er, at jeg nikkede til, at vi er nogle herinde, herimellem gamle socialdemokrater, også nogle af dem, der er blevet i partiet, der nærer frygt for, at der er en grænse for, hvor langt man kan drive det dér med at gøre folk lige. Det har jeg stor frygt for. Men det drejer sig ikke om de meget store indtægter og de meget små indtægter. Det er, fordi man prøver den naragtige gammeldags marxistiske idé, at én times præstation er lige meget værd, enten den ene eller den anden gør det i den og den situation. Det er ud fra det, man har prøvet at bygge noget op, og derved glemmer man at belønne den dygtige arbejder i forhold til ham, der ikke er spor dygtig, at belønne den flittige i forhold til ham, der ikke er spor flittig. Det er noget ganske andet end noget med rige og fattige, som hr. Svend Auken går rundt og drømmer om i sin akademiske intelligens' overlegenhed.

Barsøe-Carnfeldt (UP):

For mig har det været meget interessant at overvære, hvor langt man i forskellige partier har besluttet at gå det, man vel kan kalde utroværdighedens vej. Når man ved, at socialdemokratiet som regeringsparti i september 1982 fremlagde en spareplan med forslag om en nedskæring af bloktilskuddene med 4 mia kr., så er det egentlig ejendommeligt at opleve denne utroværdighedens kolbøtte ved, at socialdemokratiet pludselig nu går imod dette forslag.

Der var ét punkt, visse af ordførerne kom ind på under debatten. Det lød egentlig, som om de anklagede regeringen for, at den har skabt stigende arbejdsløshed. Jeg ved godt, at regeringen kan forsvare sine egne synspunk-

[Barsøe-Carnfeldt]

ter, men jeg vil ikke undlade at oplyse, at Danmarks Statistiks sæsonkorrigerede ledighedstal viser, at arbejdsløshedstallet siden april 1983 er faldet med 3.000-4.000 mennesker. Jeg vil heller ikke undlade at gøre opmærksom på, at Danmarks Statistiks sæsonkorrigerede beskæftigelsesindeks er steget med 2 pct. fra september 1982 til maj 1983. Sluttelig vil jeg heller ikke undlade at gøre opmærksom på, at beskæftigelsesopgørelsen, som er foretaget på grundlag af de ATP-indbetalinger, som har fundet sted fra arbejdsgiverne, viser, at antallet af beskæftigede – her taler jeg om fuldtidsbeskæftigede – er steget med ca. 7.000 fra fjerde kvartal 1982 til første kvartal 1983.

Regeringen har succes. Der er skabt optimisme, masser af optimisme i den private sektor, og vi har egentlig kun set de første positive resultater, som er direkte forbundet med denne succes. Misundelsens brød kan være svært at spise, men prøv nu at give regeringen lidt mere tid til at gennemføre sin politik, så vil de positive resultater tale deres eget sprog, bl. a. gennem den aktivitetsstigning, som vil finde sted i den private sektor, i det private erhvervsliv, det, som er grundlaget for hele vort økonomiske system og for en forbedret fremtid.

Askjær Jørgensen (UP):

Det, der er på folketingets dagsorden nu, er bl. a. anden behandling af lovforslag nr. L 217. Når jeg har ønsket at tage ordet i forbindelse med anden behandling af dette lovforslag, så er det, fordi jeg synes, at udviklingen og regeringens tackling af dette lovforslag giver anledning til at trække nogle større linier op.

I mit første indlæg fra denne talerstol, efter at den nuværende statsminister var tiltrådt, lykønskede jeg Danmark med den nye regering. Jeg vil gerne sige herfra, at udviklingen siden har vist, at det var rigtigt at lykønske Danmark med den nye regering.

Jeg betragter situationen omkring lovforslag nr. L 217 således, at det er en væsentlig del af det svendestykke, den nye regering har præsteret. Det har ikke været en nem opgave, men det er ikke en overdrivelse, det er notering af realiteter at sige, at dygtigt arbejde, først og fremmest udført af statsministeren, men godt bistået af finansministeren, har medvirket til, at man med hensyn til et folke-

ting, der er sammensat af mange partier med mange forskellige folketingsmedlemmer, der er menige på den ene og på den anden måde, ude i det erhvervsliv, der skal producere det, som skal finansiere hele samfundets velfærd, ude i det erhvervsliv, som vi alle sammen er afhængige af, siger, at hvis vi fortsat skal producere og skabe værdierne i samfundet, så har vi brug for stabilitet, så har vi brug for tro på, at der fortsat kan regeres i dette samfund, og at der kan lovgives, uden at socialdemokraterne deltager deri, nu, da socialdemokraterne er kørt fast og de ikke aner deres levende råd.

Jeg synes, at de indlæg, vi har hørt af socialdemokratiske ordførere i dag, beviser, at socialdemokratiet i den nuværende situation ikke aner, hvad de skal byde på, ikke aner, hvad de skal stille op med samfundet. Det er klart, at i en periode i Danmarks historie, hvor man har kunnet købe sig stemmer bare ved at bevilge mere og mere og mere, har det været let at være socialdemokratiet. Men når man ikke er i stand til at købe sig stemmer mere, fordi der ikke kan lånes mere, fordi kreditgiverne har smækket i for øget træk på kassekreditterne over for socialdemokratiske finansministre, er opgaven 10 gange så svær.

Nu, da vi har set, at der er præsteret en væsentlig del af regeringens svendeprove, er det rigtigt at sige, at det vil medvirke til, at der vil komme gang i investeringerne. Jeg tror, at det ude i erhvervslivet vil skabe en tro på, at det kan lade sig gøre at regere også i en tid, hvor de offentlige ydelser skal reduceres og der skal holdes igen.

Samtidig med at vi har lovforslag nr. L 217 til behandling her i tinget, er det mig magtpåliggende at understrege, at det reelt er det største stykke fremskridtspolitik, der nogen sinde er gennemført. Hvornår har man tidligere haft så stor en samlet reduktion af det offentliges forbrug til afstemning her i tinget?

Så kan man snakke om, hvorvidt hr. Glistrup har en finger med i spillet. Jeg mener ikke, at hr. Glistrup har haft en finger med i spillet i de forhandlinger, der foregår her i salen i dag, men jeg mener i allerhøjeste grad, at hr. Glistrup har haft en finger med i spillet, når det har drejet sig om at skaffe forståelse i dette samfund for, at man ikke kunne blive ved med at forbruge mere, end

[Askjær Jørgensen]

der var dækning for i samfundets regnskaber.

Alt i alt synes jeg, det er en god dag for det danske samfund. For det første tror jeg, at afstemningen vil bevise, at den nye regering har evnet det, jeg gratulerede det danske samfund med for et lille års tid siden, og for det andet tror jeg, at vi hermed har fået bevist i folketinget, at det kan lade sig gøre at foretage den nødvendige reduktion af det offentliges udgifter. Derfor er der grund til at gentage: til lykke til Danmark, det går den rigtige vej nu!

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Det var væsentligt, at vi fik denne debat i dag, også selv om den er nået langt uden om det emne, vi har til debat i dag. Det er vigtigt, fordi kommunerne kan få den endelige besked om grundlaget for deres budgetlægning de 14 dage før 1. oktober, som loven foreskriver.

Jeg vil gerne starte med at sige tak for de forhandlinger, der har været ført, og det resultat, som er kommet ud af dem.

Resultatet af drøftelserne i de sidste dage falder særdeles godt i tråd med den henstilling, som regeringen den 7. marts rettede til kommunerne. Det var både regeringens og de kommunale organisationers vurdering, at det for kommunerne og amtskommunerne under ét var muligt at holde skatterne i ro i 1984, også selv om bloktilskudsbeskæringen blev på 3 mia kr. Det ville være helt uacceptabelt, når regeringen strammer udgiftspolitikken for at rette økonomien op, om kommunerne under ét så alligevel lod skatterne stige.

Dengang, den 7. marts, taltes der ikke om, hvad der ville ske, hvis henstillingen ikke blev fulgt. Det havde sin helt klare årsag i, at kommunerne altid har lagt ganske betydelig vægt på den slags henstillinger fra vekslende regeringer. Siden er forslaget om at reducere med 3 mia kr. blevet trukket over 2 år, hvilket skulle gøre det lettere for kommunerne at nå målet, uændret skat. Desuden er indkomstgrundlaget blevet højere i kommunerne, end det var forventet i foråret.

Det foreløbige tal, vi ser fra kommuner og amtskommuner i øjeblikket, viser da også, at kommunerne under ét ser ud til at lægge endog særdeles megen vægt på regeringens

henstilling, hvad vi naturligvis hilser med stor tilfredshed. Eller man kunne måske sige, at kommunerne selv er indstillet på, at den finanspolitiske genopretning først og fremmest skal ske over udgiftspolitikken.

Vi vil efter drøftelserne med partierne nu – det er det, der har været spurgt om utallige gange i dag – samtidig med den endelige besked om budgetgrundlaget fortælle kommunerne, at henstillingen nøje skal efterleves, og at regeringen, så snart den kommunale budgetlægning er tilendebragt, vil tilvejebringe et overblik over, i hvilket omfang henstillingen er blevet fulgt. Er den det ikke under ét – mod regeringens forventning – skal jeg understrege, at vi vil tage en drøftelse med forligspartierne om, hvilke foranstaltninger dette skal udløse. Jeg tror som sagt, at denne runde vil vise sig unødvendig, men der er altså den sikkerhedsventil i aftalen.

Når vi lægger vægt på, at målsætningen gælder for kommunerne under ét, så er det naturligvis, fordi alt andet ville være urimeligt. Vore kommuners struktur, deres økonomiske forudsætninger, er forskellige, deres serviceniveau er også forskelligt. Efter den nye udligningslov vil der for nogle kommuner være ændringer, der vil gøre det urimeligt, at vi ikke ser kommunernes forhold under ét, når vi skal vurdere, om de har fulgt henstillingen om at holde skatten i ro.

Jeg vil gerne sige tak til ordførerne for den overvejende tilslutning til regeringens forslag.

Hr. Henning Rasmussen sagde, at bloktilskudsreduktionen er uden positiv virkning overhovedet. Jeg mener bestemt, at den kommunale ansvarlighed og den kommunale forståelse, vi har følt, for disse bloktilskudsreduktioner, har været væsentlig for den økonomiske opretning, der er sket i efteråret og foråret. Desuden vil jeg gerne gøre opmærksom på, at der rundt omkring i kommunerne og amtskommunerne er mange tegn på, at man bruger denne situation til nytænkning, til at begynde at løse tingene på andre og mere nuancerede måder end tidligere.

Hr. Henning Rasmussen var også inde på arbejdsløsheden. Jeg kan ikke forstå, hvor det skulle komme fra, at disse bloktilskudsreduktioner vil betyde en reduktion af personaletallet af et sådant omfang. Det er sådan, at kommunernes personaleforbrug i 1984 forventes at ligge på 445.000. Personaleforbru-

[Indenrigsministeren]

get i 1984 vil stort set svare til personaleforbruget i 1983. Jeg gør derudover opmærksom på, at der er tale om naturlig afgang fra kommuner og amtskommuner i et antal af 45.000 om året.

Endelig siger hr. Henning Rasmussen, at regeringen ikke har ønsket at drøfte lovforslaget med socialdemokratiet. Det ønskede vi sandelig gerne, men hr. Henning Rasmussen nægtede kategorisk ved førstebehandlingen at være med til at beskære bloktilskuddene. Derfor var der ingen grund til at skille lovforslaget ad ved behandlingen her i tinget, specielt da de to ting hænger nøje sammen.

Til sidst vil jeg gerne gentage, hvor vigtig denne debat i dag er af hensyn til, at vi gerne vil give kommunerne et fast grundlag for deres videre planlægning.

Formanden:

Jeg beder de ordførere, der vil have ordet i anden runde, melde sig.

Henning Rasmussen (S):

Hr. Dræbye sagde i sit indlæg, at hovedstadsområdet ikke begunstiges af de socialdemokratiske ændringsforslag. Går man virkningerne efter kommune for kommune i stedet for at se dem som en helhed, hvad der efter min mening helt tilslører, hvad der sker, viser det klart, at virkningerne er gode. Den halvdel af kommunerne, der har tyngende byrder og lidt lavere skatteindtægter end de andre, får lettelser. Den del af kommunerne, der har lave udgiftsbehov i sammenligning med de andre og høje indtægter, får en lidt højere skat som resultat af det.

Der er altså tale om et bidrag til en yderligere udligning imellem kommuner med store udgiftsbehov og dem med små og dem med gode muligheder for at hente indtægter hos skatteyderne og dem, hvor indtægterne er knap så gode. Så det er et udmærket forslag, når man ser det, som det skal ses: kommune for kommune og ikke området som helhed.

Jeg vil gerne føje til, at havde det været muligt at komme i samtale med de andre partier og med indenrigsministeren om den ændrede byrdefordeling, så føler jeg mig temmelig sikker på – specielt hvis der havde været mulighed for fri forhandling, hvor de konservative havde kunnet få lov at gå ind i

drøftelsen nogenlunde fri af venstres bånd – at vi ville have kunnet snakke fornuft med hensyn til imødekommenhed over for det synspunkt, at pris- og lønforskelle er lige så reelle og lige så upåvirkelige af den enkelte kommune som antallet af gamle og antallet af små børn, og hvad der i øvrigt går ind i vore udgiftskriterier. Men ministeren ønskede tingene koblet sammen og har gentaget her i dag, at de skulle kobles sammen, og når vi ikke ville stemme for det virkelig uacceptable, skulle vi heller ikke være med i snakken om det, vi tilkendegav at vi godt kunne blive enige med regeringen om efter fornuftige forhandlinger med små tillem্পninger. Det ville man ikke.

Så er det blevet sagt af flere indledere, at socialdemokratiet selv har været inde på tanker om at beskære bloktilskuddene. Ja, det startede jeg min ordførertale ved førstebehandlingen af det første lovforslag med at sige, så det er ikke nogen overraskelse, men det er tilsyneladende stadig væk en nyhed, der skal bringes af hver ordfører. Det er naturligvis for, at folk skal tro, at den sammenhæng, i hvilken vi ville have forhandlet og eventuelt gennemført beskæringer af bloktilskuddene, uden videre kan sammenlignes med det omfang, det tempo og den sammenhæng, i hvilken de bloktilskudsbeskæringer, der nu gennemføres, skal ses. Det er dér, man vildfører befolkningen.

Vores ganske klare forudsætning for at gå ind i tanker om bloktilskudsbeskæringer var, at det ikke ville føre til en forøget arbejdsløshed. Vi føler os overbeviste om, at vælger man de rigtige metoder – specielt hvis man ved siden af at beskære bloktilskuddene fører en beskæftigelsesfremmende politik i stedet for det modsatte – så kan man godt beskære bloktilskuddene forsvarligt. Men vi konstaterede allerede for nogle måneder siden, da budgetrevisionen 1983 i kommunerne var færdig, at det medførte en nedgang i beskæftigelsesmulighederne i kommunerne på mellem 6.000 og 7.000. Beskæringen var altså gået for langt og ført for hurtigt frem. Nu kan vi se, at sparemulighederne i kommunerne for 80-90 pct.s vedkommende ligger i, at der skal fjernes arbejdspladser, og så er det ikke under nogen omstændigheder fornuftigt at fortsætte.

Og så kan indenrigsministeren og andre, der har haft ordet i dag, aldrig så meget sige:

[Henning Rasmussen]

ja men beskæftigelsen i kommuner og amtskommuner er sådan og sådan, og det er jo ikke nogen drastisk nedgang. Det, vi taler om, er ikke den totale beskæftigelse. Det, vi taler om, er den del af bloktilskudsbeskæringen, der har den virkning for 80-90 pct.s vedkommende, at den direkte fjerner arbejdspladser, der ellers ville have været der, og i langt, langt de fleste tilfælde fornuftige og reelle arbejdspladser, som man nødigt fjerner, men som man tvinges til at fjerne.

Så kan hr. Barsøe-Carnfeldt aldrig så meget tale om, at der nu er kommet så og så mange tusinde mere i arbejde i det private erhvervsliv, og tale om, at der er en tendens i arbejdsløsheden, der er lidt gunstig. Det tæller efter min overbevisning alt sammen ikke noget, når det er et faktum, at den gennemsnitlige arbejdsløshed i år på 280.000 af regeringen anslås at stige med 30.000 til 310.000. Når det er et faktum, så kan man efter min overbevisning snakke om alt muligt andet, lige så længe man lyster, det faktum står fast.

Det står også fast, at de 25.000, der blev smidt på gaden i år, plus de 7.000-8.000, der heller ikke kan få arbejde til næste år, og de ekstra 7.000-8.000, der må ud i 1985, vil gå ind i arbejdsløhedskøen, medmindre de et eller andet sted skubber én ud i arbejdsløshed ved selv at komme i arbejde. Det er et faktum, og det er det faktum, man taler uden om og nøjes med at sige, at vi jo også ville noget i den retning. Det var under helt andre politisk-økonomiske omstændigheder end dem, der tales om her.

Jeg føler mig meget overbevist om, at det, jeg kalder fakta i denne sag, vil gå op for befolkningen, når den ser de beskæftigelsesmæssige virkninger af de budgetter, der er i færd med at blive lagt.

Jeg vil gerne sige til sidst om det spørgsmål, der har optaget sindene – med rette – så meget, nemlig: hvad er det egentlig, man siger til kommunerne med hensyn til at holde skattetrykket? Jeg synes næsten, indenrigsministerens sidste indlæg gjorde det endnu mere utroligt, at man vil sende det ud. Ministeren sagde, at i sammenligning med situationen i foråret er det blevet lettere at holde skatterne uændret. Dels er beskæringen delt over 2 år, dels er der højere indtægter, end man ventede dengang. Så venter man egentlig, at indenrigsministeren skal sige, at så er der så meget desto mindre grund til at true

nogen med noget som helst, specielt når hun gentager sin ros til kommunerne, fordi de jo plejer at være loyale over for den regering, der til enhver tid sidder, og retter sig efter den.

Det er efter vores overbevisning ét hundrede procent dokumenteret, at det, der siges dér, alene siges af hensyn til fremskridtspartiet. Det er uklart. Der er ikke nogen kommunalbestyrelse, der af det kan se noget som helst om, hvad der vil ske, hvis den gør sådan eller sådan eller sådan, for det skal alt sammen hældes i én stor pulje. Når puljen kan gøres op, siger man, om totalresultatet er utilfredsstillende eller ikke tilfredsstillende, og derefter får den enkelte kommune at vide på den ene eller den anden måde – direkte til den enkelte eller generelt – som en af de mange kommuner, der skal have en over næsen, fordi totalresultatet ikke er acceptabelt: I gjorde altså noget forkert. Altså også dem, der har båret sig virkelig nobelt ad og fulgt regeringen et hundrede procent, måske mere end det, og også de få andre, der kan tænkes at være. Så siger man til kommunerne: hvad vi vil, det vil vi se på, når vi kommer et stykke hen. Ja, det tør vel nok siges at være en melding, der gør situationen lettere for de budgetlæggende folkevalgte. Det gør det vel nok let og elegant at forstå. Nej, det sætter de pæne ord om den kommunale ansvarlighed i et helt besynderligt lys.

Agerschou (SF):

Regeringen er som sædvanlig ligeglad med, hvilke konsekvenser de forskellige nedskæringsinitiativer i praksis får for folks hverdag. Vi har set det med varighedsbegrænsningen i bistandsloven, hvor socialministeren indtil for nylig ikke har gidet lave en undersøgelse af, hvor mange den nye fattighjælpsbestemmelse kom til at omfatte, og hvordan de var blevet ramt. I stedet for har vi andre måttet udføre socialministerens arbejde, og det irriterer os faktisk en del. Heller ikke konsekvenserne af varighedsbegrænsningen for modtagelse af sygedagpenge har vi kunnet formå socialministeren til at interessere sig for, og nu sker det én gang til.

Vi kan påvise, at der som følge af bloktilskudsbesparelserne sker kraftige nedskæringer i kommunerne på f.eks. uddannelseshjælp, hjemmehjælp, personlige tillæg til

[Agerschou]

pensionister, hjemmesygepleje, dagcentre for pensionister osv. osv. Indenrigsministeren gider ikke engang kommentere det.

Den konservative regering er bedøvende ligeglad med, hvem og hvordan dens initiativer rammer, blot den er sikker på, at de medfører større elendighed for bestemte befolkningsgrupper og en forøget arbejdsløshed.

Indenrigsministeren svarede ikke på, hvad begrebet »kompenserende foranstaltninger over for kommunerne« betyder. Vi er klar over, at ministeren vil blive meget vred, hvis kommunerne ikke gør, som indenrigsministeren siger at de skal, men hvad vil der ske derudover?

Vi synes faktisk, at folketinget har krav på at få nogle konkrete eksempler på, hvad ministeren har i tankerne, gerne med angivelse af retsgrundlag for de påtænkte indgreb.

Jeg kan fortælle ministeren, hvis hun ikke allerede ved det, at Roskilde amtskommune og Nordjyllands amtskommune allerede har meddelt, at de ikke vil følge ministerens ordre om at holde en uændret skat. Hvad vil ministeren nu gøre ved Roskilde amtskommune og Nordjyllands amtskommune, der allerede har meddelt dette, ud over at blive meget vred?

Ove Jensen (FP):

Der er i første runde talt en del om pensionisternes vilkår efter det forlig, som nu er indgået. Det er hævet over enhver tvivl, at pensionisternes levevilkår vil blive væsentligt forbedret efter de indrømmelser, som fremskridtspartiet har forhandlet sig frem til ved forhøjelsen af den skattefrie bundgrænse for både gifte og enlige pensionister. Vi er ret sikre på, at pensionisterne efter denne aftale er den befolkningsgruppe, som i hvert fald i procenter vil få den største stigning i den disponible indkomst i 1984.

For at der ikke skal være nogen som helst misforståelse, vil jeg gerne understrege, at fremskridtspartiet i mange år har arbejdet for at give pensionisterne bedre økonomiske vilkår, og selv om der med dette forlig er sket et stort fremskridt for pensionisterne, er det ikke således, at vi i fremskridtspartiet betragter denne opgave som endeligt løst. Fremskridtspartiet har i de år, vi har været i folketinget, fremsat mange forslag om forbedring

af pensionisternes vilkår, og det vil vi også gøre fremover. Vi ønsker fortsat en betydelig højere folkepension til alle, og vi ønsker fortsat en så høj skattefrie bundgrænse, at alle pensionister er skattefrie ikke alene af deres folkepension, men også af eventuelle ekstraindtægter ved siden af folkepensionen. I den forbindelse bør det også nævnes, at efter en rimelig overgangsordning skal alle, hvad enten de har været privat eller offentligt ansat, have samme offentlige pension.

Jeg vil også godt benytte lejligheden til at fastslå, at med de aftaler, der nu er indgået om forhøjelse af den skattefrie bundgrænse for pensionister, hvad angår kommuneskatten, er vi ikke færdige med at diskutere skattelettelser ved forhøjelse af den skattefrie bundgrænse. Hele spørgsmålet om, hvor meget den skattefrie bundgrænse skal forhøjes for statsskattens vedkommende, har overhovedet ikke været diskuteret endnu, og her vil fremskridtspartiet naturligvis gøre, hvad der er muligt, for at få personfradraget hævet mest muligt.

Dræbye (RV):

Når man nu hører hr. Henning Rasmussen, skulle man ikke tro på, det ligger sådan, at der ikke som følge af bloktilskudsreduktionen forventes nogen nedgang i den samlede beskæftigelse i kommuner og amtskommuner fra 1983 til 1984, snarere en vis vækst. Det er de oplysninger, som kommunaludvalget har fået om den samlede beskæftigelse i den kommunale sektor i foråret. Man skulle heller ikke tro på, at det, der var virkningen af den bloktilskudsreduktion, der blev gennemført for 1983, ikke resulterede i en nedgang i den samlede kommunale beskæftigelse fra 1982 til de reviderede budgetter i 1983, men tværtimod en forøgelse af antallet af beskæftigede i den kommunale og den amtskommunale sektor med i alt 4.000 personer.

Det, der er den umiddelbare konsekvens af den linje, der er lagt for tilrettelæggelsen af de kommunale budgetter, er, at man når ned på en kommunal realvækst på nul.

Hr. Henning Rasmussen besvarede ikke det spørgsmål, jeg stillede i mit første indlæg: om der var konkrete forskelle på virkningen af den bloktilskudsreduktion på 4 mia kr. i 1982-83, som socialdemokratiet foreslog, og den bloktilskudsreduktion, som nu

[Dræbje]

gennemføres, men hr. Henning Rasmussen svarede derimod, at det, man forestillede sig, var, at det skete i en helt anden situation, i en helt anden ramme.

Her synes jeg, der er grund til at henlede hr. Henning Rasmussens opmærksomhed på daværende finansminister Heinesens fremsættelse i folketinget i august måned sidste år af finansloven for 1983. Det var i en situation, hvor man havde registreret sæsonkorrigering omkring 250.000 arbejdsløse, og da blev det slået fast, at hovedvægten for at opnå en budgetforbedring på finansloven skulle bæres af udgiftspolitikken. Jeg vil godt spørge hr. Henning Rasmussen, om ikke det ligger sådan, at hvis man lægger hovedvægten i en budgetforbedring på udgiftspolitikken, så har det lige præcis den konsekvens, som hr. Henning Rasmussen i øvrigt ankede over, nemlig at det påvirker beskæftigelsen.

(Kort bemærkning).

Henning Rasmussen (S):

Vi kunne jo få meget ud af at genoptage den næsten hedengangne diskussion om, hvad der ville være sket, hvis den daværende regering havde fået radikal tilladelse til at fortsætte. Det synes jeg ikke tjener noget formål. Jeg har svaret på, hvordan jeg læser det tal, der fremkommer, og hvordan de skal forstås, når man spørger: hvordan virker en bloktilskudsbeskæring i den nuværende situation på beskæftigelsen? Og da får vi det svar, at den fjerner i år 6.000-7.000, til næste år 7.000-8.000 og i 1985 yderligere 7.000-8.000 arbejdspladser i den offentlige sektor. Det er et faktum, at den gør det.

Derudover har jeg kun en sidste bemærkning at gøre, og det er den, at nu nærmer debatten sig sin afslutning, og vi har så fået bekræftet, at der ikke er tale om den fortolkning af henstillingen til og truslen over for kommunerne, som hr. Dohrmann på fremskridtspartiets vegne gav udtryk for i TV-Avisen i går. Der skal altså ikke indledes straffeforanstaltninger over for de kommuner, der er nødt til at forøge deres skattetryk. Men så forskelligt er altså den uldne, uklare og meget lidt vejledende henstilling affattet, og vi har fået bekræftet, at hr. Dohrmann indtil nu, men forhåbentlig ikke længere, kan bruge den, som han synes, og at andre kan bruge den, sådan som den helt åbenbart skal

forstås. Kommunerne kan altså trygt lægge deres budgetter, sådan som ansvarligheden byder dem det.

Svend Auken (S):

Statsministeren har været bemærkelsesværdigt tilbageholdende med at deltage i debatten i dag, og derfor har de af os, som bestandig har haft interesse i at kende statsministerens synspunkter, været nødt til at følge både dagspresse og de elektroniske medier for at få kendskab til statsministerens inderste tanker. Da det i øvrigt er en vigtig opgave at følge med i, hvad der foregår, har vi selvfølgelig også gjort det.

Forleden dag, da det store radikale-fremskridts-fireparti-forlig var en kendsgerning, udtalte statsministeren, at det egentlige perspektiv i det, der nu skete, var, at der var fundet en fast koalition, der skulle bære efterårets store sager igennem: udskrivningslov, boligproblemer, landbrugsproblemer og finansloven. Det ved jeg godt vi vender tilbage til, det tager vi under åbningsdebatten, og det er også i orden bortset fra ét spørgsmål, som jeg tillod mig at stille i mit første indlæg, og som jeg nu, hvor folketinget er fuldtalligt, gerne vil stille statsministeren igen i forventning om et svar. Der kan svares ja eller nej: vil regeringen lave finanslovaftale med et parti, der stemmer imod finansloven, ja eller nej? Det er meget vigtigt for vort parti og andre partier i folketinget over for den store opgave, det er at tilrettelægge finansloven her i landet. Vil regeringen, eller vil regeringen ikke lave en finanslovaftale med et parti, der stemmer imod finansloven? Jeg vil gerne sige, at dette spørgsmål er et ordret citat fra en tidligere konservativ partileder under en tidligere debat om finansloven, nemlig under finanslovdebatten i foråret 1967, da hr. Poul Sørensen på de konservative vegne stillede det til den daværende socialdemokratiske regering. Vil regeringen lave finanslovaftale med et parti, der stemmer imod finansloven?

Så vil jeg gerne forudskikke for at spare tid: hvis svaret er ja på dette spørgsmål, har man så sikkerhed for, at fremskridtspartiet, som jeg forstår statsministeren vil lave finanslovaftale med, vil bryde med deres tradition og stemme for finansloven? Hvis svaret er nej: kan der skabes tillid til en finanslov

[Svend Auken]

og en finanspolitik og en økonomisk politik, hvis de, der skal bære den igennem på de afgørende hurdler, ikke vil tage det minimum af et medansvar for det danske samfunds udvikling, der ligger i, at man stemmer for finansloven?

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Man gik først til afstemning vedrørende forslag til lov om kommunal udligning og generelle tilskud til kommuner og amtskommuner. (Lovforslag nr. L 217).

Underændringsforslag nr. 2 i tilføjelsen til betænkningen
forkastedes, idet 80 stemte for, 84 imod; 2 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 12 i betænkningen om indsættelse af et nyt kapitel efter kapitel 4
forkastedes, idet 80 stemte for, 86 imod.

§ 1

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 1 i betænkningen
forkastedes uden afstemning.

§ 2

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 2 og 3 i betænkningen
forkastedes uden afstemning.

§§ 3-5

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 4 i betænkningen
forkastedes uden afstemning.

§§ 6 og 7

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 5 i betænkningen
forkastedes uden afstemning.

§§ 8 og 9

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 6 i betænkningen
var taget tilbage.

Ændringsforslag nr. 1 i tilføjelsen til betænkningen.

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 7 i betænkningen
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 3 i tilføjelsen til betænkningen, § 10 med de foretagne ændringer og §§ 12-16
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 9 i betænkningen
var taget tilbage.

Underændringsforslag nr. 5 i tilføjelsen til betænkningen
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 4 i tilføjelsen til betænkningen
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 10 i betænkningen
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 6 i tilføjelsen til betænkningen, § 17 med de foretagne ændringer, ændringsforslag nr. 7 i tilføjelsen til betænkningen og § 18 med den foretagne ændring
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 11 i betænkningen om, at § 18 udgår, var dermed forkastet.

Ændringsforslag nr. 8 i betænkningen betragtedes som
bortfaldet efter vedtagelsen af § 18.

§ 11, ændringsforslag nr. 8 i tilføjelsen til betænkningen, § 19, således ændret, § 20, ændringsforslag nr. 9 og 10 i tilføjelsen til betænkningen, § 21, således ændret, ændringsforslag nr. 11 i tilføjelsen til betænkningen og § 22, således ændret,
vedtoges uden afstemning.

§§ 23-27

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 13 i betænkningen om indsættelse af en ny paragraf efter § 27 betragtedes som

bortfaldet efter forkastelsen af ændringsforslag nr. 12 i betænkningen.

§§ 28-31, ændringsforslag nr. 13 i tilføjelsen til betænkningen om indsættelse af en ny

paragraf før § 32, ændringsforslag nr. 12 i tilføjelsen til betænkningen om ændring af kapiteloverskriften til kapitel 7 og §§ 32 og 33

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Man gik dernæst til afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af lov om statshospitalernes overførelse til amtskommunerne, lov om hovedstadsområdet kollektive personbefordring og merværdiafgiftsloven. (Ændret tilskudsregulering). (Lovforslag nr. L 152).

§§ 1-4

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Man gik endelig til afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af kildeskatteloven. (Statens afregning til kommuner og amtskommuner af indkomstskat og kirkelige afgifter for kalenderåret 1983). (Lovforslag nr. L 188).

Ændringsforslag nr. 1 og 2 i 2. tilføjelse til betænkningen til lovforslagets tekst, ændringsforslaget i betænkningen til lovforslagets tekst og lovforslagets tekst, således ændret,

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Formanden:

Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i dag, fredag den 9. september 1983, kl. 14.45 med følgende dagsorden: (se indledningen til det følgende møde).

Mødet hævet kl. 14.25